

Benjamin

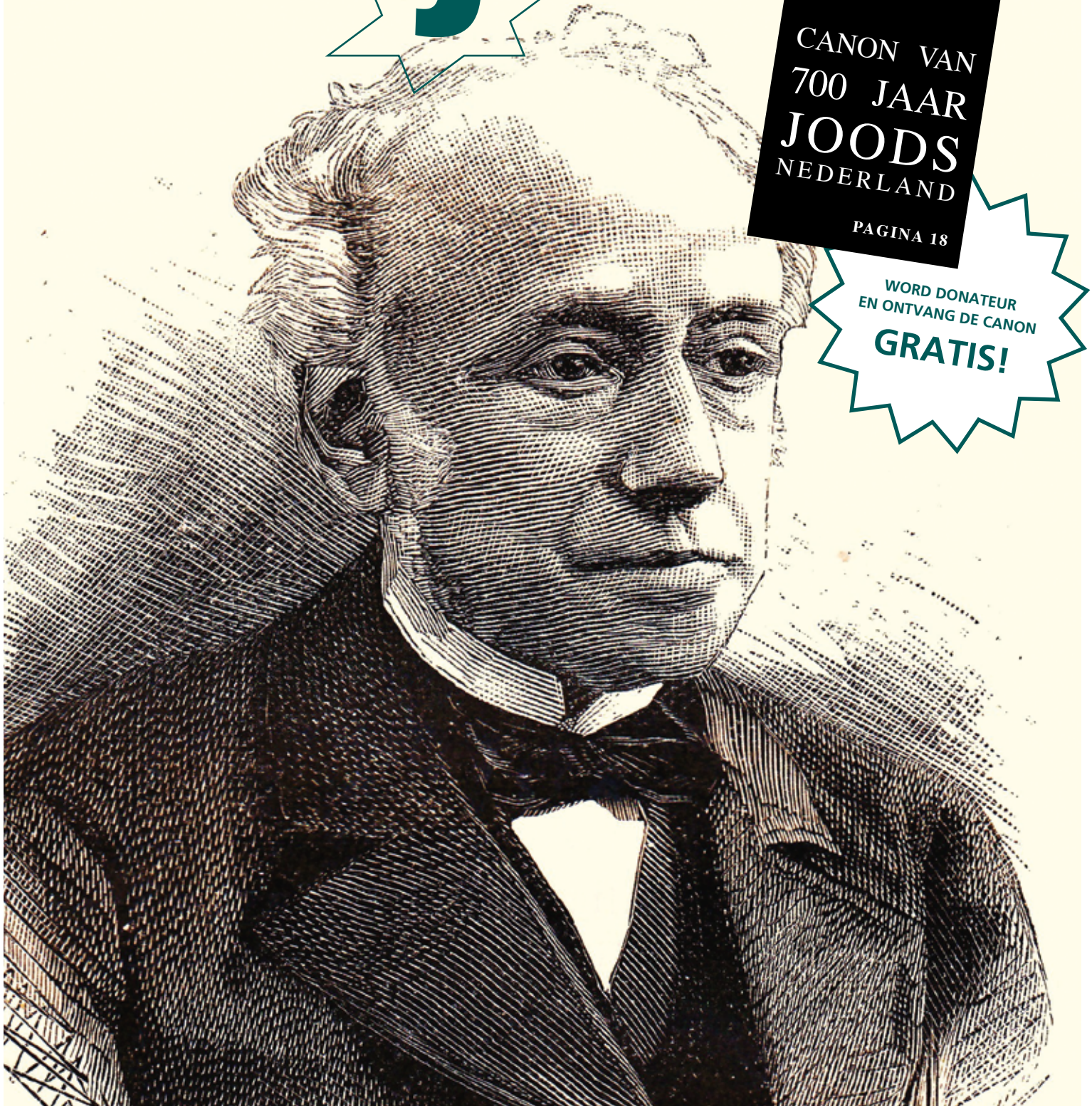
GRATIS KWARTAALBLAD VAN JMW VOOR IEDEREEN MET EEN JOODSE ACHTERGROND • CHANOEKA 2014 • JAARGANG 28 • NR. 98

CANON VAN
700 JAAR
JOODS
NEDERLAND

PAGINA 18

WORD DONATEUR
EN ONTVANG DE CANON

GRATIS!

Dick Offringa

'Klaas Bruinsma en Sam Klepper kwamen bij mij in de winkel' - 10

David Beesemer

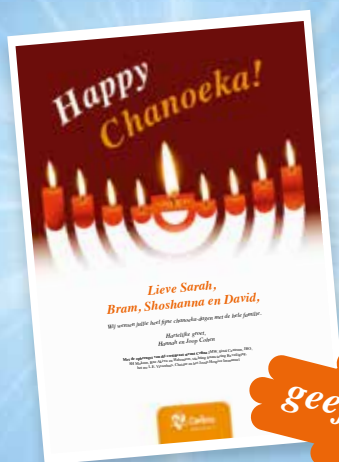
'Ik heb geen zin meer om eindeloos uit te leggen dat Israël bestaansrecht heeft en dat daar geen kindermoordenaars wonen' - 14

Asscher

'Het spook moet weer in de hoek' - 28

Fijne feestdagen en happy Chanoeka

Steun Joods Nederland Geef een certificaat cadeau!

geef

Algemeen Nut
Beogende Instelling
ANBI

IBAN NL91 INGB 0000 1918 00

Cefina
STEUNT

jongeren
zorg en
beveiliging in
Joods Nederland

Amsterdam
020 442 07 82
info@cefina.nl
www.cefina.nl

**Ziekenhuis
Amstelland**

Dichtbij zijn patiënten, collega's, medewerkers en dichtbij de regio. Ziekenhuis Amstelland is in veel opzichten *Aangenaam dichtbij*.

www.ziekenhuisamstelland.nl

ETROG HEEFT WEER PLEK VOOR NIEUWE BEWONERS

In de drie woonhuizen van Etrog in Amersfoort wonen mensen vanaf 18 jaar met een licht tot matig verstandelijke beperking die het Jodendom respecteren. Etrog ondersteunt ook ambulante cliënten die elders in Amersfoort zelfstandig wonen. Vanaf januari hebben we weer plek voor twee nieuwe bewoners. Is dit iets voor uw kind of verwant?

Etrog, zorg vanuit Joodse traditie
Bij Etrog staat het naleven van de Joodse rituelen en tradities en het respect voor het Jodendom centraal.

Meer informatie?

Kijk op www.amerpoort.nl/etrog of op twitter @etrogiem of mail naar etrog@amerpoort.nl. Direct aanmelden kan via de afdeling Zorgbemiddeling van Amerpoort: 035 647 52 52.

Etrog is onderdeel van Amerpoort

Joodse tradities en rituelen

Viering van shabbat en Joodse feest- en gedenkdagen.

Ruimte en vrijheid

Iedere bewoner heeft zijn eigen kamer.

Koken volgens de kashroet

Een volledig van elkaar gescheiden melk- en vleeskeuken.

ETROG

HUMAN INTEREST

14

David Beesemer

'Ik kom er eerlijk voor uit: ik zoek mijn vrienden voortaan liever in Buitenveldert'

BENJAMIN NIEUWS 4

JOODS 6

HUMAN INTEREST 10

CULTUUR EN WETENSCHAP 18

JMW PAGINA'S 27

ACTIVITEITEN 32

JONET 36

JINGLES 38

SJOEK 41

JOODS - WAT BEZIELT MIJ? 6

LEOPOLD HERTZBERGER

'De bijna hoogste trap van tsedaka. Een nierdonatie tijdens het leven.'

JOODS - DE ACHTERGROND VAN JOODSE ACHTERNAMEN 9

VAN 'PINTO' (KUIKEN) TOT 'HARINGMAN'

'Er werden veel fouten gemaakt bij de burgerlijke stand'

JMW - EITZES VAN ESTHER 30

VEILIG VOELEN OF VEILIG ZIJN?

'Als er iets met haar zou gebeuren, zou ik dat mezelf nooit vergeven'

WERK MEE AAN EEN KRACHTIG EN SOCIAAL ISRAËL

De Collectieve Israel Actie is de centrale inzamelingsorganisatie voor goede doelen en projecten in Israël. Wij ondersteunen:

- opvang en integratie van nieuwe immigranten;
- hulp bij sociale, medische en humanitaire nood;
- onderwijs en begeleiding van kansarme jongeren;
- armoedebestrijding door het creëren van nieuwe kansen;
- versterking van de band tussen Israël en Joodse jongeren in de diaspora

UW BIJDRAGE WERKT!

COLLECTIEVE
 ISRAELACTIE
IBAN: NL91INGB0000777777

WWW.ISRAELACTIE.NL

Uw donatie helpt!

Bent u nog geen donateur van de Benjamin, maar wilt u graag financieel bijdragen? Maak dan uw bedrag op rekening NL15INGB0000204420. t.n.v. Stichting JMW Bijdragen & Fondsen o.v.v. donatie Benjamin.

De Lairessestraat 145-147, 1075 HJ Amsterdam.

Ga voor een online donatie naar www.debenjamin.info.

Hoofdredacteur Michel Kotek

Het wereldbeeld van de Nederlandse Jood

De wereld om ons heen is compleet veranderd. Het beeld van de Nederlandse Jood die zich volledig veilig waant in een niet Joodse omgeving is niet meer. Een onstuimige zomer vol geweld heeft een lelijk spoor getrokken door de prachtig gevormde moestuin van Joods Nederland. Niet dat de moestuin zelf aan gort ligt, maar dat zich een eng donker wolkendek aftekent boven ons is onmiskenbaar. De waanzin leek te overheersen toen je enkele maanden terug het nieuws aanzette of een bezoekje bracht aan je Facebook vrienden. De Joodse gemeenschap kroop terug in haar schulp, was half verlamd en nauwelijks in staat om op een zinnige wijze weerstand te bieden aan vingervijzingen. Israël en Joden, wie anders dan wijzelf kunnen dat onderscheid nog duiden?

Met deze gedachtespinsels was ik enkele weken geleden onderweg toen ik blij verrast werd door een radio-interview met Rutger Bregman. Deze slechts 26 jarige historicus hield mij een aantal pakkende bespiegelingen voor over ons welvaarniveau, armoedebestrijding en bijvoorbeeld aantallen doden door oorlogen. Om een lang verhaal kort te maken waren er nog nooit zoveel welvarenden, werden niet eerder zoveel initiatieven genomen die armoede en ziekte moeten bestrijden en waren er niet eerder zo weinig mensen het slachtoffer van zinloos geweld en oorlog. Verder kwam ter sprake dat door de overdosis aan communicatie de beleving van de doorsnee burger een geheel andere is geworden, denkende aan gevoelens van angst en onveiligheid. Alles leidend tot een compleet ander en vertekend beeld van onze wereld. De overdosis aan communicatie overschaduwde simpelweg elk historisch besef. Mijn vrije vertaling, barbaren zoals van IS en genocide zijn evenals onrecht en armoede niets nieuws. Wel nieuw is dat elke vrije burger binnen één minuut weet, wat zich, waar dan ook ter wereld afspeelt.

Het hele betoog van Bregman had niets met Jodendom e/o de Nederlands Joodse gemeenschap te maken, maar stelde het beeld van die hopeloze situatie voor

Nederlandse Joden drastisch bij. Ach dacht ik aan het eind van mijn autorit toen ik opgewekt door al het positieve en relativiserende nieuws de auto uitstapte; 'Hebben wij het als Joodse gemeenschap in Nederland nu echt zo slecht getroffen?' Hierbij wil ik niemand te kort doen door te zeggen dat ons geen onacceptabele dingen overkomen. Wat ik besef is dat het Joodse volk -waar het ook leeft en veel vaker dan wenselijk- in de spotlight staat. De titel uitverkoren brengt een loodzware last met zich mee. Je schaamt je als Jood voor een stel orthodoxe Idijoden dat zich onder leiding van een zogenaamde sexrabbijn door Nederland begeeft en bent anderzijds trots op onze rijke Joodse traditie, cultuur en religie. Laten we vooral benadrukken dat we als Joodse Gemeenschap weerbaarder zijn dan ooit en onze toekomst zelf in de hand hebben. Maak toch vooral gebruik van het recht om je stem te laten horen, gevoelens van onrecht te delen en te benoemen en eeuwenoude verworven rechten te claimen. De Joodse gemeenschap laat zich simpelweg niet in de hoek zetten!

JMW is al decennia lang een veilige plek waar individuen hun hart kunnen luchten en invulling kunnen geven aan hun vorm van Jodendomsbeleving. Zeker in dit soort roerige tijden organiseert JMW bijeenkomsten waarbij de hectiek van het afgelopen half jaar benoemd wordt en de toekomst van Joods Nederland een perspectief krijgt. In deze Benjamin vindt u naast de zo vele boeiende persoonlijke verhalen ook de agenda voor JMW bijeenkomsten. Tot slot, als u de Benjamin waardeert laat ons dan evenals die ruim 2.000 andere donateurs merken dat u hecht aan het blad dat Joods Nederland en de ons omringende niet Joodse samenleving vooral wil binden.

Ik wens u mede namens de Benjamin- en JMW crew een goede Chanoeka en fijne feestdagen.

Michel Kotek

Tsedaka, maar dan anders

Rechtvaardigheid, liefdadigheid. Het zijn de woorden die opkomen als we nadenken over de betekenis van tsedaka. Liefdadigheid. Dat doet denken aan geven, vrijwillig geven zelfs, maar dat is het niet. Volgens het Joodse denken is het een religieuze verplichting om geld te geven aan de behoeftigen. Je draagt verantwoordelijkheid om hen te helpen. Bovendien wordt geven beloond. Niet geven brengt onheil. En er zijn ook richtlijnen over hoeveel geld je in het tsedakabusje moet stoppen om de minderbedeelden te helpen. Die richtlijn is 10% van het geld dat je verdient. Veel Joodse Gemeenten hanteren als norm voor de contributie een richtlijn van 2% van het inkomen en veel leden vinden dat al een fiks bedrag. Ze betalen liever wat minder contributie. Ik denk daarom dat de meeste Joden van het geld dat ze verdienen geen 10% bestemmen voor tsedaka. Ook in onze sjoel in Rotterdam stroomt het tsedakabusje niet over.

Maimonides onderscheidde acht niveaus van het invullen van de tsedakaverplichting. Het laagste niveau is dat je wel geeft, maar je toont dat je het helemaal niet leuk vindt om te geven, dus je geeft zo weinig mogelijk, en bovendien laat je aan iedereen zien dat je geeft en je geeft ook nog aan iemand die je kent. Het is al wat beter als je het leuk vindt om te geven, maar nog steeds geef je zo weinig mogelijk. Nog beter is het om voldoende te geven, naar de behoefte van de ontvanger. En nog een stap hoger is dat je geeft zonder dat er om wordt gevraagd. Je geeft uit jezelf. En weer een stap hoger op de tsedaka-ladder is dat je geeft aan iemand die je niet kent en dat je er dan voor zorgt dat niemand weet dat jij de gever bent. Je geeft dus anoniem. Dan ben je echt goed op weg. Kortom, je doet het al heel goed als je, zonder dat er om gevraagd is, voldoende geeft, anoniem, aan iemand die je niet kent. Dus als je iedere maand 10% van je inkomen

in het tsedakabusje stopt, zonder dat iemand het ziet, dan doe je het prima. Nu ken ik je niet, maar ik schat dat de kans dat je die 10% haalt, klein is. En dan is er nog de hoogste trap van tsedaka. Dat betekent dat je geld, of werk, geeft aan iemand en dat doe je op zo'n manier dat de ontvanger niet meer afhankelijk is van het tsedakabusje of van andere liefdadigheid. Je maakt de ontvanger onafhankelijk en als je dat doet is dat de mooiste manier en de hoogste trap van tsedaka.

Maar hoeveel van ons zijn in de positie dat je 10% van je inkomen kunt afstaan. En hoeveel van ons doen dat dan ook? En wie heeft de mogelijkheid om de behoeftige te helpen door het aanbieden van werk. Dat kan bijna niemand van ons. En toch is er een manier om tsedaka te geven volgens de hoogste normen die er zijn.

Om ons heen leven mensen die lijden aan een ernstige ziekte. De meesten kennen wij niet. Die mensen zijn chronisch ziek, en ze moeten voortdurend intensief medisch worden behandeld omdat hun hart, of hun lever, of hun nieren het niet meer goed doen. En een deel van die patiënten wacht op een donororgaan dat door iemand anders wordt afgestaan. Zij wachten omdat ze verder willen leven, of zij wachten om weer onafhankelijk te kunnen zijn van dialyse. Dat afstaan van een orgaan kan gebeuren op twee manieren. De mooiste manier is nierdonatie tijdens het leven. Je hebt namelijk twee nieren, en als die goed werken kun je er best eentje missen. Je kunt dus, als je nieren het goed doen, een nier afstaan aan iemand die een nieuwe nier hard nodig heeft, bijvoorbeeld aan een familielid met een ernstige nierziekte. Natuurlijk hoop ik dat in je familie geen nierziekte voorkomt. Iemand die drie keer per week gedialyseerd moet worden. Maar als dat wel zo is, dan is nierdonatie door een gezond familielid soms een mogelijkheid. Je geeft dan al bijna volgens de hoogste trap van tsedaka, je maakt je familielid weer onafhankelijk. Je gift is alleen niet anoniem.

Ik hoop natuurlijk ook dat jou nooit iets ernstigs overkomt. Maar stel dat er een ramp met je gebeurt, door een ongeluk of door een hersenbloeding, waardoor je hersenen niet meer werken. Je bent dan 'hersendood'. Die diagnose kan medisch met zekerheid worden vastgesteld.

Als die situatie is ontstaan ben je, medisch-ethisch en juridisch gezien, overleden. Maar je organen kunnen nog in prima conditie zijn. Eurotransplant is een organisatie die in zo'n afschuwelijke situatie weet welke patiënten baat kunnen hebben bij een donororgaan van jou.

'Je maakt je familielid weer onafhankelijk'

Nogmaals, ik hoop van harte dat je niets ernstigs overkomt. Maar als dat wel gebeurt, zorg er dan voor dat je hebt vastgelegd wat je wensen zijn. Mogelijk heb je dat al gedaan. Maar als je dat nog niet hebt gedaan, doe het dan nu. Leg vast of je orgaandonor wilt zijn. Of dat je dat misschien niet wilt. Belast je nabestaanden niet met de beslissing die ze dan voor je moeten nemen. Beslis zelf. En leg je beslissing vast via de site www.donorregister.nl. Hopelijk zal het nooit nodig zijn dat in het donorregister naar jouw beslissing moet worden gekeken. Maar als jou een medische ramp overkomt, is orgaandonatie de hoogste trap van tsedaka. Je geeft, vrijwillig, naar behoefte, anoniem, aan iemand die je niet kent en je zorgt er voor dat de ontvanger van je orgaan weer onafhankelijk verder kan.

En als je je als mogelijke orgaandonor hebt geregistreerd, dan kun je zonder schuldgevoel iets minder dan 10% van je inkomen in het tsedakabusje stoppen.

Leopold I. Hertzberger, neuroloog

Wilt u reageren?

Mail dan naar info@debenjamin.nl

DE JOODSE AGENDA APP

HET CHANOEKACADEAUTJE VAN JMW EN JONET

NU GRATIS

De Joodse Agenda app is nu gratis te downloaden voor smartphone en tablet. Boordevol informatie over de feestdagen, alle Joodse activiteiten en de Joodse Gids.

Zelf een Joodse activiteit toevoegen? Meld 'm aan bij www.jonet.nl. Wil je ons iets over de app melden? Mail info@joodseactiviteiten.nl. Voor sommige onderdelen van De Joodse Agenda App heb je een internetverbinding nodig. De Joodse Agenda App legt je gegevens niet vast en gebruikt ze op geen enkele manier.

VEEL PLEZIER MET DE JOODSE AGENDA APP!

JMW
www.joodswelzijn.nl

DOOR JMW IN SAMENWERKING MET JONET

Van 'Pinto' (kuiken) tot 'Haringman'

Genealogie en het verschil tussen Hoogduitse en Portugese Joden (deel 2)

Als we het over genealogische verschillen tussen Hoogduitse en Portugese Joden hebben zijn die er wel degelijk. De belangrijkste is wel dat na de inwerkingtreding van de Spaanse en een paar jaar later Portugese Inquisitie de Joodse inwoners vanuit het Iberisch schiereiland geen waardevolle zaken mochten meenemen bij hun gedwongen vertrek naar de noordelijke Nederlanden of het Ottomaanse rijk. Tegen het meenemen van hun liederen en melodieën, hun gebruiken en gewoonten kon men natuurlijk niets ondernemen. Van belang hierbij is dat de vluchtelingen hun familienamen meenamen bij hun komst naar de zuidelijke en later noordelijke Nederlanden eind zestiende eeuw. Mede hierdoor kon een min of meer perfecte persoonsregistratie op gang komen. Nog altijd zijn de geboorteregisters te raadplegen die beschrijven wanneer en waar iemand overleed en werd begraven. Dit is mede te danken aan mohelim (besnijders) die nauwkeurig besnijdenissen bijhielden en dankzij de goed bewaarde choepaboeken. Lastige bijkomstigheid is dat in sommige decennia de rangschikking op voornaam geschiedde i.p.v. op achternaam. Dat maakt het zoeken lastiger, maar de gegevens zijn er. Anders dan bij de Portugese Joden namen de Askenazim (Hoogduitse) pas vanaf 1811 officieel een familienaam aan, dus vanaf de Napoleontische tijd toen in Nederland de burgerlijke stand werd ingevoerd. De toenmalige Portugese Joden lieten hun bestaande familienaam bij die zelfde burgerlijke stand alleen registreren. Bij beide groepen werden fouten gemaakt omdat de ambtenaar vaak op gehoor registreerde met als resultaat dat binnen dezelfde familie voor- en achternamen verschillend werden geschreven.

De familienamen hadden in veel gevallen een betekenis. Pinto betekent kuiken, Gomes de Mesquita is Gomes die bij de moskee woonde, Mendes Chumaceiro is Mendes die bij de suikermolen woonde en Da Costa Cortissos of Cortiços heeft verschillende betekenissen die met kurk en bijenkorf te maken hebben. In de Bragança regio, waar mijn eigen familie Cortissos vandaan komt, zijn kurken bijenkorven dik gezaaid! Bij de Askenazim was de stad waar de familie vandaan kwam erg populair en ook de verwijzing naar het beroep of een dier kwam vaak voor. Van Praag, Haringman en Konijn zijn voorbeelden van

die categorieën. Belangrijke bronnen zijn het archief van Beth Haim en de Portugese begraafplaats in Ouderkerk aan de Amstel, welke sinds 1614 in gebruik is. Daarvoor vonden begrafenissen in Groet bij Alkmaar plaats, maar ook in Den Haag en Rotterdam. Alle familiegegevens werden nauwkeurig genoteerd en onderzoekers kunnen op de 75.000 kaarten met registratiegegevens van Beth Haim ook de kaarten van genoemde begraafplaatsen raadplegen. Nu zijn ook die gegevens gedigitaliseerd. Ter verduidelijking: er zijn op Beth Haim circa 30.000 personen begraven, maar omdat veel Portugezen een dubbele of drievoudige familienaam hadden werden dezelfde gegevens op twee of drie kaarten genoteerd. In de meeste gevallen staan ook gegevens van de echtgenote en van de kinderen, de Joodse data en de gangbare jaartelling data naast elkaar. Soms zelfs de tekst die op de grafsteen gebeiteld werd.

U zult begrijpen dat het voor de Askenazim veel moeilijker is om geneologisch onderzoek te doen. Maar beide groepen kunnen gebruik maken van het Algemeen Rijksarchief in Den Haag, waar ook het Centraal Bureau voor de Genealogie gevestigd is. Familie advertenties in kranten uit de vorige eeuwen en vele archieven met talrijke genealogische gegevens kunnen ingezien worden en dat is dan complementair aan de provinciale -en gemeentelijk archieven, waarbij het stadsarchief 'de Bazel' in Amsterdam werkelijk de kroon spant. Bij de Bazel zijn ook de notariële akten uit de zeventiende eeuw in te zien en kom je tot interessante ontdekkingen.

Om een genealogie (stamboom van de familie) samen te stellen moesten vroeger alle nauwkeurig opgeschreven gegevens worden geraadpleegd en teruggezocht. Dit was tijdsrovend en bovendien was de kans op het maken van fouten groot. Vandaag de dag zijn er diverse genealogie programma's waar al die gegevens ingevoerd kunnen worden en met een druk op de knop kan de onderzoeker elk gewenst overzicht of gegeven op het beeldscherm vinden.

WORDT VERVOLGD

TEKST JOLAN TOFF FOTOGRAAF PATRICK STERNFELD

Dick Offringa, eigenaar spy-shop

Dick Offringa, 67 jaar, ongetrouwd, geen kinderen woont 25 jaar samen met zijn vriendin, geboren en getogen in Amsterdam West.

BEROEP Na mijn HBS ging ik werken bij de telefoondienst als monteur en later in de buitendienst. Ik deed dat tegelijk met een drive-in discotheek. Ook was ik 13 jaar DJ bij een grote discotheek in Haarlem. Daar kon ik mijn creativiteit kwijt.

In 1978 begon ik, samen met mijn broer, 'Teleworld', de eerste telefoonwinkel van Amsterdam. Ik verkocht er o.a. van die siertelefoons en later de draadloze huistelefoons. Veel later kwamen de eerste mobiele telefoons. Die kostten toen 7.000 gulden. In de Jordaan opende ik de eerste Spy-Shop van Europa. Later verhuisde ik naar de Postjesweg waar ik nog steeds zit. Ik had altijd al belangstelling voor de techniek en dacht dat die kleine microfoontjes en zendertjes goeie handel zouden zijn. Toen ben ik, nog op mijn typemachine, begonnen met het maken van een catalogus, 180 pagina's ook in het Engels. Daar stonden dingen in zoals nachtkijkers, af luisterapparatuur, of een apparaat om te kijken of je werd afgeluisterd. Ik heb er een paar duizend van verkocht. Ik had geen concurrentie. Ik kon het verkopen voor wat ik wilde. Ik adverteerde in de Telegraaf. Expres niet op zaterdag maar op maandag. Op zaterdag namelijk stonden er in de rubriek 'zaken en transacties' zoveel advertenties dat je niet meer opviel. Ik maakte een speurtocht over de hele wereld en vond bijvoorbeeld een apparaatje dat je aan je telefoon kon bevestigen. Als je werd afgetapt ging er een rood lampje branden.

In de jaren 80 kwamen Klaas Bruinsma en Sam Klepper in mijn winkel. Zij hadden mijn spullen nodig en ik verdiende er goed aan. Zij hadden destijds een voorsprong op justitie. In het begin had justitie niet zo veel aandacht voor mijn winkel. Toen de privacy wetgeving werd aangescherpt was ik genoodzaakt mijn activiteiten aan te passen. Gelukkig ben ik nooit veroordeeld.

De tijd is veranderd. Door internet is alles transparanter. Ik heb nu veel meer last van concurrentie. Klanten zijn ook veranderd. Door de crisis zijn ze mierenneukeriger en chagrijniger. Ook de gezagsverhouding is verdwenen.

MIJN MOOISTE HERINNERING Mijn eigen geboorte is een herinnering die ik mij niet kan herinneren

SPORT Ik deed veel aan joggen en ging drie maal per week trimmen. In 2008 werd bij mij longkanker geconstateerd. Ik ben hier twee maal aan geopereerd. Dit bleek later helemaal niet nodig te zijn want het bleek een auto immuun ziekte te zijn. Hierdoor kan ik niet meer joggen en trimmen. Ik ga nog wel twee maal per week naar de sportschool.

ETEN Door het roken is mijn reukvermogen sterk verminderd. Dat is een deel van het eetplezier. Mijn vriendin is diëtiste en kan heel goed koken. Ik ben gek op soepen. Verder houd ik van boerenkool met worst, spinazie, Thais, bami, macaroni en salades.

TELEVISIE Ik kijk alleen graag naar dingen die echt zijn. Het moet gebaseerd zijn op realisme zoals documentaires over de Tweede Wereldoorlog, Pauw, actualiteitenrubrieken en de serie 'Overspel'. James Bondfilms zie ik graag vanwege de techniek.

KRANT De Telegraaf en het Parool. Dat is nog een traditie van mijn ouders.

JOODS Mijn moeder heeft de vlag nooit buiten gehangen. Ik sympathiseer met Israël en begrijp goed waarom er een Joodse staat nodig is. Ik begrijp niet dat anderen dat niet begrijpen. Ik wil er graag een keer naar toe. Ik ben een klager en kan dus makkelijk een halve dag bij de Klaagmuur doorbrengen.

BOEK Ik ben geen boekenlezer. Ik lees wel Franse magazines over mode en muziek. Soms lees ik Amerikaanse technische tijdschriften.

MOP Ik heb er veel gehoord. Het gaat er bij mij in en uit.

WINKEL Ik ben gek op winkelen. In Nederland kom ik eigenlijk alleen bij 'Maestro' in de van Baerlestraat. 1 tot 2 keer per jaar sla ik mijn slag in Parijs en koop er mooie exclusieve dingen. Ook winkel ik graag in Saint Tropez.

HEKEL AAN Vroeg opstaan. Ik heb een chronisch slaapprobleem, waarvoor ik onder behandeling ben.

BEWONDERING VOOR Mensen die liefde voor de medemens hebben zoals Majoor Bosshardt.

UITZICHT Waar je psychische behoefte aan hebt. Dat is weer gekoppeld aan je fysieke situatie. Een mooie tuin, daarachter een weiland met bijvoorbeeld een koe...

MARKT Ik kom er niet zo vaak meer. In Parijs ga ik er nog wel eens heen vanwege lekkere eetdingen en antiek.

KOM GRAAG In Parijs en Zuid-Frankrijk. Het liefste kom ik in het Amsterdamse bos om mijn hond Clara uit te laten.

GROOTSTE WENS Gezondheid is het belangrijkste.

JMW Als ik mijn moeder niet zou hebben gehad zou ik niet hebben geweten dat JMW bestaat. Zij heeft thuiszorg.

PSS SPYSHOP

Adres: Postjesweg 41 en 47, Amsterdam

T 020 685 02 85 E info@spyshop.nl

www.spyshop.nl

Bezoek uitsluitend na telefonisch overleg.

10 communicatie ergernissen

- 1** Je feliciteert iemand per mail, sms of WhatsApp en je krijgt geen bedankje. Of je spreekt een antwoordapparaat in en je krijgt pas na drie dagen antwoord.
- 2** Als je internet het thuis niet doet of de wifi functioneert slecht in je hotelkamer. Je weet dan dat je gedurende je gehele verblijf telkens naar de lobby moet waar wifi wel functioneert.
- 3** Gebeld worden door iemand, die een heel verhaal houdt, zonder dat je weet met wie je spreekt.
- 4** Mensen die onbereikbaar zijn en daar nog prat op gaan. Ik word al nerveus als ik bij Albert Heijn – bij mij om de hoek – mijn telefoon vergeten ben.
- 5** Personen die, als je ze belt, hun naam niet zeggen op hun antwoordapparaat. Ik ben dan bang dat ik misschien een verkeerd nummer heb gebeld en dus bij de verkeerde iets inspreek.
- 6** Lollige teksten op het antwoordapparaat. 'Misschien bel ik terug'. Soms moet je ook nog eerst door een muziekje heen.
- 7** Personen die hele verhalen op je antwoordapparaat inspreken of hun telefoonnummer snel en onduidelijk inspreken, zodat je de hele boodschap vier keer moet afluisteren.
- 8** Mensen die in het openbaar vervoer van ongeveer het begin- tot het eindpunt luidruchtige telefoongesprekken voeren.
- 9** Lang in de wacht staan bij een duur servicenummer en dan met de verkeerde doorverbonden worden. Ook als de verbinding plotseling verbroken wordt tijdens zo'n proces is ergerlijk.
- 10** Bedrijven waarvan het telefoonnummer pas na veel zoeken en doorklikken te achterhalen is.

TEKST HANNA BAKKER

En ik blijf zoeken...

Het begint al te schemeren als we aan het eind van de middag langs het Leekster Hoofddiep rijden. Het is koud en het heeft de hele dag hard geregend. Nu lijkt het droog te worden. We zijn op zoek naar de Joodse begraafplaats in het buurtschap Diepswal in Groningen, net over de grens van de provincie Drenthe. Een kaarsrechte weg langs een kaarsrecht kanaal met links, verspreid, wat huizen en boerderijen en rechts het water. Hier en daar achter de ramen een verlichte kerstboom. Door de invallende duisternis, het desolate natte land en het ongewisse van onze missie, krijgt de tocht iets avontuurlijks. Het lijkt een reis naar het einde van de wereld.

Dan doemt er eindelijk links van de weg een muur op. In die muur zit een ijzeren hek. We stappen uit en proberen de poort te openen. Die blijft dicht. Wij turen door de spijlen van het hek en zien wat grafstenen in het natte gras en een metaheerhuisje, het gebouwtje waar de doden werden gereinigd.

Weer thuis leert nader onderzoek dat de begraafplaats in 1783 in gebruik is genomen. In de jaren '20 van de vorige eeuw verzakte de drassige bodem zodanig dat de kisten in het grondwater bleven drijven. Er werd een grote muur opgetrokken die het grondwater

moest tegenhouden. Begin deze eeuw werden zeven grafstenen, die jarenlang in brokstukken in het metaheerhuisje hadden gelegen, gerenoveerd en teruggeplaatst zodat er nu vijftien grafstenen staan. Vijftien matsewot waarvan er niet één het teken draagt met de zegenende handen, aangevend dat daar een Koheen (Hogepriester of afstammeling daarvan) begraven ligt.

In de Tweede Wereldoorlog zijn bijna alle Joden uit Leek gedeporteerd en niet teruggekomen. Eenenzeventig mensen. De begraafplaats, de muur en het hek staan nu op de monumentenlijst. Waar was ik naar op zoek? Waarom?

Zo'n vijftien jaar geleden reisde ik met een vriendin drie weken door Polen, op zoek naar sporen van het verloren gegane Joodse leven. Ik probeerde te voldoen aan een sterke behoefte om nog iets waar te nemen van wat eens was. Zoeken naar dat gewelddadig uitgewiste leven dat zo onvervreemdbaar deel uitmaakt van mijn identiteit.

En ik blijf zoeken, ook nu nog, midden in de winter in dat kale, onherbergzame Groningse land.

TEKST MAX VAN WEEZEL FOTOGRAAF PATRICK STERNFELD

Ik heb geen zin meer eindeloos uit te leggen dat Israël bestaansrecht heeft

David Beesemer, Vastgoedondernemer en voorzitter van Maccabi Nederland

'Ik heb nauwelijks Marokkaanse moslimvrienden en driekwart van mijn kennissen- en vriendenkring is Joods', schreef David Beesemer deze zomer in het NIW. De vastgoedondernemer en voorzitter van Maccabi Nederland kende wel Marokkanen, bijvoorbeeld van de sportschool. Maar sinds in de Haagse Schilderswijk 'Dood aan de Joden' was geroepen, konden ze hem beter even niet meer onder ogen komen. 'Wat vallen ze tegen, die kennissen en die moslimorganisaties met hun eenzijdige verklaringen over het Gaza-conflict, de lavine aan smerige tweets over de 'nieuwe Holocaust' en andere bedreigingen, bah'. Voor hem geen kopjes thee en vriendschapswandelingen met moslims door de Uilenburgerstraat meer. Dit soort moslims moesten zich diep schamen voor wat in naam van de islam in het Midden Oosten gebeurde en ophouden Israël van alles de schuld te geven. Ze konden een voorbeeld nemen aan wat de Joodse gemeenschap in Nederland had opgebouwd. 'Wat dat betreft lopen ze eeuwen achter in de beschaving.'

'Ik kom er eerlijk voor uit: ik zoek mijn vrienden voortaan liever in Buitenveldert'

Zo, die zat! Op het terras van het Apollo Hotel in Amsterdam-Zuid bestel ik koffie, hij Marokkaanse muntthee. Ik houd de voorzitter van Maccabi Nederland voor dat hij in 2012 nog geloofde dat onderling contact verbreedert. Bij het opknappen van de oude Joodse begraafplaats in Zeeburg had hij de Marokkaanse jongerenwerker Said Bensellam leren kennen, er was meteen sprake van spontane vriendschap. In de Emergohal in Amstelveen organiseerde Maccabi een zaalvoetbaltoernooi tussen elf Joodse ploegen en twee

Marokkaanse teams. Bensellam was de coach van Team Youssef dat overigens met 4-1 van de Joodse ploeg Pride of Mokum verloor. 'Er worden nieuwe vrienden gemaakt, telefoonnummers uitgewisseld,' zei Beesemer destijds tegen Trouw: 'Hier leren jongens elkaar kennen, respect en waardering voor elkaar krijgen.'

Maar de Emergohal zal voorlopig niet meer worden afgehuurd. De Hamas-raketten op Sderot, de pro-Gazademonstraties waarbij de Hitlergroet werd gebracht en de Davidster met het hakenkruis werd vergeleken, de Marokkaanse rapper Appa die 'Fuck the Talmud!' riep – het een is Beesemer nog meer in het verkeerde keelgat geschoten dan het ander. 'Tofik Dibi schreef in Het Parool dat hij door de Gaza-oorlog is geradicaliseerd. Nou, daar heeft hij niet het monopolie op. Ik ben óók geradicaliseerd. Ik kom er eerlijk voor uit: ik zoek mijn vrienden voortaan liever in Buitenveldert. Ik heb geen zin meer eindeloos uit te leggen dat Israël bestaansrecht heeft en dat daar niet alleen kindermoordenaars wonen. Ik kan me een prettiger manier voorstellen om mijn vrije tijd door te brengen. Ik heb veel Turken en Marokkanen in de vechtsportwereld leren kennen. Sinds de Gaza-oorlog roepen ze allemaal dat Israël genocide pleegt, zonder één uitzondering. Terwijl ze Gaza niet eens op de landkaart kunnen aanwijzen. Al die jaren van dialoog hebben geen enkele uitwerking op hen gehad. Ik ben er klaar mee.' Justitie-ambtenaar Yasmina Haifi twitterde rond dat Israël achter ISIS zat, rapper Appa noemde de zionisten 'moderne Hitlers': 'Het was van een zo smerig niveau! Wij van Joodse kant doen ons best correct en genuanceerd te blijven. En dan krijg je dat terug! Wat een verschil in intellectueel niveau en beschaving!'

De Joodse gemeenschap is sinds deze zomer in twee delen uiteengevallen, constateert hij: 'Je hebt mensen als rabbijn Lody van de Kamp die doorgaan met initiatieven als

Salaam-Shalom. Hij praat met Fatima Elatik ondanks het feit dat ze tijdens een pro-Palestinademonstratie een vrouw omhelsde die een T-shirt met 'stop genocide' droeg. Hoe naïef kun je zijn? Anderen hebben een gigantische ruk naar rechts gemaakt. Ze zijn bang, ze voelen zich onbehaaglijk. Ik heb nog nooit zo vaak gesprekken over 'kun je maar niet beter uit Nederland emigreren?' gehoord als nu. Sommigen vluchten in de armen van Wilders. Dat gaat mij te ver want hij werkt samen met Le Pen. En generaliseren, zoals Wilders doet, is niet mijn ding. Maar ik zie een deel van de jonge Joodse generatie zonder gêne zijn richting opschuiven.'

Beesemer wordt zelf ook voor een 'right-winger' aangezien. Al noemt hij zich liever 'iemand met een uitgesproken mening'. Van eind jaren tachtig tot 2012

was hij een van de drijvende krachten achter Bij Leven en Welzijn, de organisatie die de beveiliging van synagogen, scholen en Joodse feesten en partijen op zich neemt. 'Ik ga niet vaak naar sjoel maar ik heb wel elke week voor sjoel gestaan'. De wachtdiensten lopen en de trainingen bezorgden hem 'een redelijke machoblik op de wereld' maar hij roemt de onderlinge solidariteit en kameraadschap binnen BLEW. Twee jaar geleden hield hij er mee op: 'Het werd me fysiek en mentaal te intensief en ik wilde geen fossiel worden'. Nu is hij voorzitter van Maccabi Nederland hoewel hij activiteiten als schaken en bridgen in zijn BLEW-tijd 'slappe hap' vond. 'Ik heb altijd in de bewaking en beveiliging gezeten dus een sportvereniging leiden stond ver van mijn bed. Maar we hebben het bestuur gereorganiseerd en er zijn nieuwe activiteiten opgezet, zoals Maccabi Boksen, Maccabi

Combat (een vechtstijl, gebaseerd op de Israëlische verdedigingskunst Krav Maga) en Maccabi Yoga. In totaal zijn nu weer 1.400 à 1.500 mensen actief binnen Maccabi'. Eind augustus organiseerden de sportvereniging en Bij Leven en Welzijn samen een zelfverdedigingsmiddag in het sportcentrum van de VU. Ook dat was een idee van Beesemer: 'Het was vanwege de situatie rond de Gaza-oorlog. Ik merkte zoveel angst om me heen. Het werd een geweldige dag. We denken nu aan het opzetten van een cursus zelfverdediging, inclusief examen en diploma. Ik ben niet anders gewend dan altijd waakzaam en alert zijn maar de situatie brengt met zich mee dat daar nu in een bredere kring binnen de Joodse gemeenschap behoefte aan bestaat.'

David Beesemer is dezelfde als David B., de vastgoed-ondernemer die in 2005 met alleen zijn initialen op de voorpagina van De Telegraaf werd vermeld. Jarenlang was hij de rechterhand van Jan-Dirk Paarlberg, die tot vier jaar gevangenisstraf werd veroordeeld wegens het witwassen van geld dat afkomstig was van de in 2004 vermoorde 'bankier van de onderwereld' Willem Endstra. Volgens justitie was dat geld bestemd voor meestercrimineel Willem Holleeder. Het was een zwarte bladzij in het leven van Beesemer. 'Toen Holleeder werd aangehouden, heeft de politie huiszoeking bij mij thuis gedaan. Maanden later werden er in een flat die ik had verhuurd wapens aangetroffen. Ik had er niets mee te maken en beide voorvallen stonden geheel los van elkaar maar De Telegraaf suggereerde anders. Het OM heeft de verdenkingen tegen me uiteindelijk laten vallen.'

U was kennelijk niet waakzaam en alert genoeg als het om Jan-Dirk Paarlberg ging.

'Ik wist dat Jan-Dirk een bankrekening in Zwitserland had. Hij had mij een volmacht gegeven. Als hem wat zou overkomen, was de rekening voor zijn zoon bestemd. Ik vertrouwde hem en heb de volmacht getekend. Volgens het OM liep de geldstroom van Endstra naar Paarlberg uitgerekend via die bankrekening. Uit het onderzoek bleek dat de Zwitserse bankiers nooit contact met mij hebben gehad, ik heb bovendien nooit van mijn volmacht gebruik gemaakt en wist dus niets van die geldstromen. De zaak is geseponeerd. Maar het was een gruwelijke ervaring. Er wordt een stempel op je voorhoofd gedrukt. Ik heb

daar zwaar onder geleden. Ik ben meer gaan drinken. Ik gedroeg me wild en prikkelbaar. Ik was boos op de wereld. Uiteindelijk heb ik het een plaats gegeven. Ik heb mijn branie en grote waffel weer terug.'

Tegen Quote zei u: het ergste van die hele episode vond ik dat de Joodse gemeenschap zich van me distantieerde. U noemde dat een dolkstoot in de rug.

'Nou, ik werd niet overspoeld met adhesiebetuigingen. De telefoon stond niet roodgloeiend om me te troosten, op een paar goede uitzonderingen na. Ik had jarenlang als bewaker voor de synagoge gestaan maar de rabbijnen lieten niets van zich horen. Dat heeft me teleurgesteld.'

'Ze roepen allemaal dat in Israël genocide wordt gepleegd'

U zei: ik heb nog nooit zo vaak mensen gesproken die zich afvragen 'kun je maar niet beter uit Nederland emigreren?' Overweegt u dat zelf?

'Als mijn vrouw het er mee eens zou zijn, ja. Ik leef helemaal op als ik in Israël ben. Dat begint al bij het securitygesprek op Schiphol. Israël geeft me een familiegevoel, ik word altijd een beetje high als ik daar ben. Ik vind alles mooi, tot de lantaarnpalen en vuilniszakken toe. Noem het naïef want ik weet best dat er ook in dat land van alles niet pluis is. Maar gun me die rozige droom alsjeblieft.'

De toekomst van het Jodendom in Nederland ziet hij sinds de gruwelijke zomer van 2014 somberder in. 'Wat ons moet redden, is onze Joodse vechtlust.'

Wilt u reageren?

Mail dan naar info@debenjamin.nl

TEKST JOANNE NIHOM EN LEA VAN COEVERDEN

Voor een verhaal dat bewaard moet blijven: Jo & Co

Laat je verhaal door Jo & Co vastleggen zodat het bewaard blijft voor volgende generaties

Als je geen foto's hebt van 'vroeger', als je in je leven iets mee hebt gemaakt waar je niet zo makkelijk over praat. Ieder mens heeft een eigen verhaal, maar niet iedereen schrijft het makkelijk op. 'Zo is Jo & Co ontstaan', vertelt Lea van Coeverden. 'Joanne en ik hebben een aantal schrijfprojecten samen gedaan en steeds weer raakten we aan de praat over herinneringen van vroeger. Ik had bijvoorbeeld dolgraag meer willen weten van het levensverhaal van mijn ouders. Helaas is het daar nu te laat voor'.

'Zo groeide het idee om levensverhalen vast te gaan leggen, maar dan anders...' zegt Joanne Nihom, journalist en columnist en woonachtig in Israël. 'Ik ken veel Nederlanders die de oorlog hebben meegemaakt, waardoor een groot deel van hun leven anders is verlopen dan de bedoeling was. Zij zouden graag hun herinneringen willen vastleggen. Recent zag ik een documentaire en hoorde ik de zin: 'I wish to be remembered...' en dat greep me aan. Dat is precies de essentie van dat wat we doen'.

Onlangs werd het levensverhaal van rabbijn Friedrich in

boekvorm uitgegeven. Een andere biografie werd, als kant en klaar bestand opgemaakt, verzonden aan een persoon in Israël. 'Het heeft me rust gegeven dat mijn verhaal nooit vergeten zal worden', vertelde hij aan Joanne.

Laat je verhaal door Jo & Co vastleggen zodat het bewaard blijft voor volgende generaties. Door middel van een aantal gesprekken leggen Lea en Joanne je verhaal vast. Zij werken dit uit, maken daar een verhaal van en helpen je bij het eventueel uitgeven ervan in boekvorm. 'Je krijgt een fraai opgemaakt document dat kun je laten drukken, printen, of online publiceren. Net wat je wilt. De gesprekken kunnen door persoonlijke ontmoetingen en/of per Skype worden gevoerd, waar het ons om gaat is dat degene die vertelt zich prettig voelt', aldus Lea. 'En we nemen er alle tijd voor die nodig is', besluit Joanne.

Joanne en Lea zijn te bereiken per e-mail: jocoteksten@gmail.com

JO & CO

JOANNE NIHOM

LEA VAN COEVERDEN

Binnenkort beschikbaar: Canon van 700 jaar Joods Nederland

Kan dat, beknopt uitleggen wat iedereen zou moeten weten over de geschiedenis van de Joden in Nederland? Veel mensen weten wel iets van de Nederlands Joodse geschiedenis, maar vaak is dit fragmentarisch: Portugese Joden van Amsterdam, Joods Socialisme, oorlogsjaren. Hoe is het de Joden vergaan vanaf het moment dat ze zich blijvend vestigden in dit land? Een inzicht in feiten en ontwikkelingen ontbreekt veelal. Met dat doel voor ogen werd ooit een project opgezet; een samenwerkingsverband tussen Joods Maatschappelijk Werk en Joods Educatief Centrum Crescas. De opzet van het project werd om het materiaal niet alleen bestemd te laten zijn voor Joods Nederland, maar voor de Nederlandse samenleving als geheel. Beoogd werd daarbij op toegankelijke wijze de meest relevante informatie m.b.t. Joodse geschiedenis in Nederland aan te kunnen bieden. En zo ontstond het idee van een canon.

De canon, inmiddels in de laatste fase van ontwikkeling, bestaat uit 100 'vensters'.

Enkele kenmerken voor de vensters zijn, dat ze: gezamenlijk een evenwichtig en representatief beeld van de periode vormen, afzonderlijk bestaan uit een beknopte tekst en een iconische afbeelding, alle een relatie met een Joods thema (gebeurtenis, persoon, plaats, voorwerp) hebben.

Zo ontstaat een verhaal, beginnend bij de middeleeuwen en doorlopend tot de 21e eeuw, met aandacht voor politiek, economie, cultuur en religie.

Met het oog op de mogelijkheid tot verdere verdieping van de geboden informatie, te denken is hierbij bijvoorbeeld aan schoolverband, worden de vensters ondersteund door een website.

In de loop van de tijd zullen vensters wellicht worden gewijzigd, vernieuwd, of toegevoegd. Wat er binnenkort het daglicht zal zien is dus nooit af en zal altijd met zijn tijd en met nieuwe inzichten meegaan.

In deze Benjamin geven we alvast drie voorbeeldvensters van het Canon.

ONTVANG DE CANON GRATIS!

Bestaande en nieuwe donateurs ontvangen de canon van Joods Nederland geheel gratis! Word donateur, maak uw donatie over op rekening NL15INGB0000204420 t.n.v. Stichting JMW Bijdragen & Fondsen o.v.v. donatie Benjamin. Of vul de bijgesloten OLA in.

JONAS DANIËL MEIJER, VOORZITTER OPPERCONSISTENTIE EN BEKEND JURIST

1808 Opperconsistorie

Vanaf het begin van de vestiging van Joden in de Nederlandse Republiek waren de lokale Joodse gemeenschappen, van Amsterdam tot Appingedam, elk onafhankelijk geweest. Elke Joodse gemeente had zijn eigen bestuurders en rabbijnen, onderhield zelf contact met de eigen burgemeesters en wethouders en zette zelf het beleid uit. Uiteraard waren er onderlinge contacten tussen Joodse gemeenten en tussen rabbijnen, maar die waren informeel.

Daaraan moest een einde komen, zo vond Lodewijk Napoleon, die in 1806 koning was geworden van het Koninkrijk Holland. Nu Joden gelijkberechtigde burgers waren, waren de 'Joodse Naties' verdwenen. De rol van de Joodse gemeenschap mocht nu nog louter religieus zijn. Daartoe was ook de oprichting van een landelijk 'kerkgenootschap' nodig, precies zoals de protestanten ook hadden. De lokale Joodse gemeenten moesten verenigd worden in een hiërarchische structuur, met een landelijk bestuur. Dat bestuur werd aangesteld door de

CANON VAN
700 JAAR
JOODS
NEDERLAND

koning en moest aan hem ook verantwoording afleggen. In Frankrijk, het grote voorbeeld, gebeurde op dat moment precies hetzelfde. Napoleon keurde in 1808 de oprichting van het *Consistoire Central* goed. Dat ging alle Franse Joden besturen. Nog in datzelfde jaar volgde het Koninkrijk Holland met het Opperconsistorie. Die moest de landelijke structuur gaan opzetten en het overheidsbeleid omzetten in daden. Lodewijk Napoleon benoemde in het Opperconsistorie vooral verlichte, progressieve Joden die zijn idealen deelden. Voorzitter werd de bekende jurist Jonas Daniël Meijer.

Het was Lodewijk Napoleon een doorn in het oog dat er in Amsterdam twee Askenazische gemeenten waren: de conservatieve Alte Kille en de progressieve Neie Kille. Onder zijn druk werden beide gemeenten herenigd en kregen vervolgens de progressieve bestuurders topfuncties, zowel in de herenigde gemeente als in het nieuwe Opperconsistorie. Het idee was dat op die manier de plannen het snel in daden zouden worden omgezet, Joden goede en beschaafde burgers zouden worden en de grote armoede bestreden kon worden.

Het Opperconsistorie slaagde er nauwelijks in iets van de grond te krijgen. De meeste Joodse gemeenten en rabbijnen waren verontwaardigd dat hun autonomie werd aangetast en probeerden steeds onder de maatregelen uit te komen. Maar het was uiteindelijk de grote politiek waardoor het Opperconsistorie faalde: in 1810 werd het Koninkrijk Holland opgeheven en door Napoleon geannexeerd bij Frankrijk. Vanaf 1810 tot 1813 waren de Nederlandse Joden Franse Joden geworden en werden ze door het Parijse *Consistoire Central* bestuurd. Maar ook daar werd steen en been geklaagd over de geringe successen die in het vroegere Holland werden behaald.

1808

1860

1860 Michel Henri Godefroi (1813-1883): de eerste Joodse minister

Trots – dat was hoe Nederlandse Joden zich in 1860 voelden. Hun voorman, de jurist Michel Henri Godefroi, had het geschopt tot minister van justitie. Daarmee was hij de eerste Joodse minister in Nederland – en bovendien nog een bewuste Jood ook. Godefroi was op het moment van zijn benoeming namelijk voorzitter van de Hoofdkommissie tot de zaken der Israëlieten, waarbinnen hij al vanaf 1844 zich inzette voor de belangen van de Nederlandse Joden.

Het had wel de nodige tijd geduurd voordat de eerste Jood toetrad tot de regering. De Bataafse Republiek was in 1798 dan wel het eerste land geweest met Joodse parlementariërs, in het Koninkrijk der Nederlanden van Willem I was Joodse politieke inzet beperkt tot de gemeenteraden. Het parlement was het domein van aristocratische heren geworden – en daar vielen de Joden

buiten. Pas na de politieke omwenteling van 1848, met een nieuwe liberale grondwet, veranderde dat. In 1849 was Godefroi de eerste Jood die tot de Tweede Kamer toetrad. Hij was een gematigde liberaal, die zowel liberale als conservatieve stemmers aan zich wist te binden. Hij schuwde het politieke spel en stelde zich vooral als jurist in de politiek op.

Godefroi had al eerder minister kunnen worden. In 1852 had het politieke kopstuk Thorbecke hem naar voren geschoven, juist als Jood. Zo wilde hij laten zien dat Nederland echt in een liberaal land was veranderd. Koning Willem II vond het echter maar niets en stribbelde tegen. Godefroi hield de eer aan zichzelf en trok zich vanwege gezondheidsredenen terug. In 1860 liet hij zich de benoeming echter welgevallen en vervulde hij in twee opeenvolgende, korte kabinetten het ministerschap. In 1862 was hij weer gewoon kamerlid.

Moest een Joods parlementariër nu ook Joodse politiek bedrijven? Godefroi was terughoudend, maar als de belangen van Nederlandse Joden in gevaar kwamen, zag hij het wel als zijn plicht om daarvoor op te komen. Hij realiseerde zich dat hij niet alleen de kieskring Amsterdam, maar ook Joods Nederland tot zijn achterban behoorde. Godefroi protesteerde tegen de geringe overheidsbijdrage aan de Joodse gemeenschap en vocht tegen discriminatie van Joden in het buitenland.

Godefroi symboliseert het enthousiasme waarmee Joden in de Nederlandse samenleving mee wilden doen. Mét inbreng vanuit hun eigen achtergrond. Typerend is hoe hij vol overtuiging het openbaar onderwijs verdedigde, want zo zouden Joodse kinderen goed integreren. Dat dat volgens de wet op basis van 'Christelijke en maatschappelijke deugden' gebeurde, wilde hij daarvoor graag slikken.

MICHEL HENRI GODEFROI, EERSTE JOODSE MINISTER.

ANTISEMITISCHE KRANT 'DE TALMUD-JOOD'

1890 De TalmudJood

In de tweede helft van de negentiende eeuw werd het begrip 'antisemitisme' gemunt. Met een integratie van Joden die voortschreed, begonnen tegenstanders zich te roeren. Joden zouden veel te prominente posities krijgen, een slechte invloed op de samenleving hebben en alleen maar loyaal aan elkaar zijn. Antisemieten keerden zich daartegen. Zij verdachten iedere Jood. Joden zouden een eigen, oosters ras uitmaken, dat onmogelijk goed samen zou kunnen leven met Europeanen. Deze nieuwe, racistische Jodenhaat onderscheidde zich van het eerdere anti-judaïsme, dat Joden en het Jodendom als godsdienst aanviel.

Anti-Joodse ideeën en stereotypen waren ook in de Nederlandse samenleving volop aanwezig. Dit sociale antisemitisme werd aan het eind van de negentiende eeuw alom in Europa vertaald in een politiek programma: partijen en politici zetten zich in om de invloed van Joden terug te dringen. In Nederland kwam het daar uiteindelijk niet van.

CANON VAN
700 JAAR
JOODS
NEDERLAND

De nieuwe antisemitische ideeën gingen Nederland echter niet voorbij. Zo werd in 1889 in Leiden een berucht schotschrift gepubliceerd van de Duitse August Rohling: *Wat is toch de Talmud? En wat is een Talmud-Jood?* Het boekje was illustratief voor een mengeling van religieus en racistisch antisemitisme: de Talmoed zou Joden leren om anderen te minachten en te bedriegen. Joden konden daarom niet vertrouwd worden. Uit Joodse kring werd direct bij verschijning al gewaarschuwd dat dit een poging was om 'ook hier het vloekaanbrengend Duitsch anti-semitisme' aan de man te brengen.

Een jaar later werd onder vrijwel vergelijkbare titel in het Limburgse Meerssen een weekblad opgericht, *De TalmudJood*. Het was gericht tegen 'den wassenden invloed van Israël in Limburg' en bracht alle antisemitische clichés ter berde: Joden waren woekeraars, rituele moordenaars, vampiers, verspreiders van besmettelijke ziekten en bedriegers. Joden uit de zuidelijke provincies werden met naam en toenaam, of in voor ieder duidelijke beschrijving, aangevallen.

De uitgever, Joseph Russel, wilde ook politiek doorstoten en stelde eveneens een antisemitische praalwagen bij carnaval voor. Dat werd echter geblokkeerd door de overheid. Tegen het blad, dat zo'n duizend vooral katholieke abonnees had, regende het aanklachten. De rechtbank veroordeelde Russel al snel voor smaad, maar hij nam de wijk naar België en zette zijn activiteiten daar voort. Het blad stuitte op veel verzet, alom werd duidelijk gemaakt dat dit openlijke, vulgaire antisemitisme niet bij de Nederlandse tradities paste. Ondertussen konden soortgelijke gedachten, maar minder extreem verwoord en zonder politieke spits, op allerlei plekken in de samenleving gehoord worden.

1890

Het wonder van Chanoeka, het wonder van het leven

Er is veel aan de hand in de wereld. Heel veel. 'De wereld brandt...' hoor ik regelmatig. Is er werkelijk meer aan de hand dan vroeger of zijn we slachtoffer van het fenomeen: altijd bereikbaar, altijd online, altijd op de hoogte, altijd voorzien van het laatste nieuws...

Want dat zijn we natuurlijk wel. Door de stroom van informatie en nieuws, dagelijks aan ons gepresenteerd per radio, tv, Twitter, Facebook, computer of op je mobiel, worden we onrustig. Teveel weten kan ook zorgen voor teveel zorgen en teveel angst. Daarmee lossen we niets op. Werd de wereld maar beter omdat mensen zich zorgen maken en er slecht van slapen. Dan zou er veel problematiek opgelost zijn.

Op 17 december ontsteken we het eerste lichtje omdat Chanoeka dan begint. Acht dagen feest van lichtjes en laten we dat ook zo blijven zien. Want het leven is een wonder, net als het licht van Chanoeka een wonder was en is. Wees je er bewust van, iedere dag weer, dat het leven de moeite waard is. Dat het je taak is om er voor te zorgen dat je je leven prettig inhoud weet te geven.

Door optimistisch te blijven, ook al valt dat niet altijd mee.

Mijn vader is mijn grote voorbeeld. En dat is hij nog steeds, hoewel hij al meer dan zes jaar geleden overleed. Een groot voorbeeld voor mij als ik het heb over zijn moed, zijn optimisme, zijn humor en zijn totale afwezigheid van angst of wantrouwen van mensen. Wat een levenslust maar ook heldere kijk op het leven. Straks is het Chanoeka. En bij het zingen van de eerste keer maoz tsoer zal ik in gedachten grinniken omdat ik de stem van mijn vader hoor die jaar in jaar uit, dwars door alles heen zong: mongous tsoer, op zijn Asjkenazisch XXL! Hij had maling aan wat mensen van hem vonden. 'Blijf altijd jezelf kind', leerde hij me al jong. 'Want als je dat niet doet dan ben je jezelf kwijt...'

Ik wens de lezers van de Benjamin een mooie Chanoeka, zie het licht van de kaarsjes en geniet er van. Sta stil bij het wonder, niet alleen van Chanoeka, maar het wonder van het leven.

CHANOEKA

Chanoeka (Inwijdingsfeest) wordt gevierd ter herinnering aan de herinwijding van de Tempel in Jeruzalem door de Makkabeeën, nadat deze, in het jaar 165 voor de gewone jaartelling, de Syriërs verslagen hadden. Daarbij neemt de vondst van een kruikje reine olie, die gebruikt kon worden om de menorah in de tempel weer aan te steken, een belangrijke plaats in.

Hoewel de hoeveelheid olie slechts voldoende was voor één dag bleef de lamp door een wonder acht dagen lang branden. Na de verwoesting van de Tempel in het jaar 70 van de gewone jaartelling bleef Chanoeka als lichtfeest gehandhaafd.

Het viert het behoud van de eigen, Joodse identiteit. Als herinnering aan het wonder wordt zowel thuis als in de synagoge acht dagen lang een volgend lichtje van de menorah, ook chanoekia genoemd, aangestoken met behulp van een extra lichtje, de sjammasj, dienaar. Kinderen spelen met een speciaal tolletje (dreidel), waarop in het Hebreeuws de beginletters van de woorden 'een groot wonder vond daar plaats' staan. Ook krijgen zij cadeautjes. Men eet gerechten die in olie gebakken zijn, zoals soefganiot en latkes. (Bron JHM)

Latkes van biet, wortel en pastinaak

Ingrediënten

- 2 rauwe bietjes, ca. 400 gram
- 2 pastinaken, ca. 400 gram
- 2 waspenen, ca. 400 gram
- 2 eieren
- 3 eetlepels aardappelmeel
- 2 theelepels milde kerriepoeder
- geraspte schil van 1 limoen
- 3 lente-uitjes, heel fijn gesneden, met groen
- 1 theelepel zout
- versgemalen peper
- zonnebloemolie

Bereiding

1. Schil de bietjes, pastinaken en wortelen
2. Rasp de wortelgroentes
3. Klop de eieren en het aardappelmeel door elkaar
4. Roer er kerriepoeder limoenschil, lente-uitjes, zout en peper door
5. Schep eerst de pastinaak- en wortelsliertjes door het eimengsel en daarna pas de bietjes, het mengsel mag niet helemaal roze worden
6. Verhit een laagje olie in de koekenpan, schep er drie bergjes van het latkemengsel in en druk plat tot een rondje
7. Bak de latkes aan weerskanten bruin en krokant
8. Geef er friszure appelmoes bij of dikke yoghurt, aangemaakt met zout, wat limoensap en goed uitgeknepen geraspte komkommer

TEKST BARBARA TANENBAUM

20 jaar vriendschap: een

De Joodse Vriendenkring

De Joodse Vriendenkring is een informeel initiatief dat is voortgekomen uit de JMW gespreksgroep 'Kind in de Oorlog'. Bijna 20 jaar na de eerste ontmoeting, zien de groepsleden elkaar nog steeds elke drie maanden. Ze lunchen samen, ze wandelen samen, ze bezoeken tentoonstellingen, Joodse begraafplaatsen en varen mee op rondvaartboten.

'Als we elkaar een tijdje niet zien, dan pakt toch altijd iemand weer de telefoon.'

Joodse eetclub de Jekkertjes

Nadat de groeps gesprekken waren afgerond ontmoeten de leden elkaar onder de naam de Joodse eetclub 'de Jekkertjes'. Ze spraken af om samen te lunchen. Er werd veel gepraat, over hun eigen leven, hun heden en hun verleden. Alles kwam voorbij, ook de Israëlische politiek werd niet geschuwd. 'Er is nog nooit ruzie geweest binnen de groep. Dat is ook best bijzonder. Ja, wel meningsverschillen, maar dat is alleen maar goed. Anders zou het een saaie boel worden', aldus Eveline Mossel, één van de leden.

De Joodse vriendengroep begon met 8 mensen van de circa 12 deelnemers van de JMW gespreksgroep. Het karakter van de groep is in de loop der jaren veranderd. Toen de vrienden in 1995 voor het eerst bij elkaar kwamen, werd er gegeten en gepraat over ieders achtergrond en over het verleden. Na enkele jaren wilde men ook wel eens iets doen en zo kwamen de excursies

bijzondere band

in beeld. Joodse culturele uitstapjes moesten het worden. Een rondleiding in Joods Amersfoort, een bezoek aan de snoge, het gemeente archief en de Joodse begraafplaats in Ouderkerk. Tot Lies Lisser z.l. opstond en zei: 'we moeten terug naar ons oorspronkelijke doel en onderwerp.' En dat deden ze. Het werd een combinatie van eten, praten en cultuur. Iedere keer is één persoon verantwoordelijk voor de organisatie. Die verantwoordelijkheid rouleert. En dat werkt al jaren goed.

Beladen onderwerpen

Dat er tijdens de 'Jek bijeenkomsten' wel gepraat werd over het verleden en de oorlog, was niet vanzelfsprekend. Tijdens de groeps gesprekken bij JMW werd voor het eerst openlijk gesproken over de eigen oorlogservaring. Ook hoorde je daar de verhalen van de anderen. Eveline Mossel: 'het was best spannend om je verhaal te vertellen in de gespreksgroep van JMW. Het werd vaak emotioneel. Dat verhaal vertelde je thuis niet.' Toch was het prettig om je hart te luchten. Peter Manasse: 'het was voor mij een bevrijding om mijn verhaal kwijt te kunnen.'

Op één na is iedereen gemengd gehuwd. De onderwerpen die tijdens de gespreksgroep aan bod kwamen, werden met de niet-Joodse partner en kinderen niet of nauwelijks besproken. De Joodse eetclub bracht veiligheid en vertrouwde en het gedeelde verleden bracht hen samen en verbond hen. Peter Manasse: 'We hoeven elkaar niet meer over onze achtergrond te vertellen want dat weten we allemaal wel. We hebben hetzelfde meegemaakt. Dat schept een band.' Het feit dat ze ontdekten dat hun verhaal niet uniek was binnen de Joodse gemeenschap, bracht hen dichterbij elkaar.

'We ontdekten dat ons verhaal niet uniek was binnen de Joodse gemeenschap. Dat schept een band.'

Geen ruimte voor Jodendom

De meeste vrienden hebben nauwelijks iets meegekregen over het Jodendom. Na de oorlog was daar geen ruimte voor. Hierdoor hebben ze hun eigen kinderen niet in de Joodse traditie opgevoed. Eveline Mossel: 'ik heb niets meegekregen van mijn pleegouders in mijn jeugd. Ja, ik wist dat ik Joods was, maar daar hield het op. Ik ben geïsoleerd opgevoed. Er waren verder geen Joden in mijn omgeving.' Wim Brieko: 'ik leerde van mijn moeder dat Joods zijn iets is dat je niet mag zijn. Je moet voorzichtig zijn en mensen niets vertellen.' Leo Vos: 'Ik heb te weinig verteld aan mijn kinderen, maar mijn oudste kleinkind is wel geïnteresseerd.' In de loop der jaren heeft Leo Vos echter veel bijgeleerd. Hij heeft de 'achterstand' ingelopen. Ook voor de meeste anderen speelt het Jodendom en de oorlog nu wel een rol in hun leven. Toch is de manier waarop voor iedereen anders. Peter Manasse is actief in het Joodse verenigingsleven. Wim Brieko speelt hobo in een klezmerband. Peter Manasse verwoordt het zo: 'Ik vind het belangrijk dat er iets wordt doorgegeven aan de volgende generatie. Onze generatie heeft een achterstand opgelopen omdat wijzelf niets geleerd hebben.'

Vrienden voor het leven?

Hoe omschrijven de vrienden hun band? Eveline Mossel: 'we zijn vrienden, maar toch niet, als je begrijpt wat ik bedoel.' Het is een vriendenclub met een eigen karakter. Zij ziet deze hechte club als een zeer waardevol onderdeel in haar leven, maar toch is het een geïsoleerd onderdeel. Het is niet geïntegreerd met haar dagelijks leven. Wim Brieko: 'ik zou zeggen: we zijn goede collega's. Je hebt maar weinig echte vrienden in je leven. De rest noem ik collega's. Met deze goede collega's heb ik een gedeelde achtergrond.' Leo Vos ziet het toch weer anders: 'Voor mij is deze groep een schakel naar de Joodse gemeenschap.' Peter Manasse: 'Voor mij ook. Dit is een beetje familie.'

Joodse vriendenkring ofwel de Joodse eetclub de Jekkertjes bestaat uit 6 personen: Jacques Lisser, Eveline Mossel, Wim Brieko, Leo Vos, Kurt Falkenstein (niet aanwezig tijdens het interview) en Peter Manasse. Alle leden wonen in een cirkel rond Amsterdam.

PESACH IN LUNTEREN

פסח בלונטרן 2015

*Uitstapje in de mooie omgeving van Lunteren • Fietsen huren
• Wandelen in de natuur • Gezellige avond, spelletjes
• Wellness en infrarood cabine • Bridgen (bij voldoende belangstelling)
Iedereen boven de 18 jaar is welkom*

Komt u ook naar Lunteren met Pesach?

Van 3 t/m 12 april 2015 vieren wij Pesach op traditionele wijze in een prettig groepsotel midden in de bosrijke omgeving van Lunteren. Samen met de gastvrouwen, Rabbijn Avraham Wyler en de andere gasten kunt u genieten van alle Pesach tradities, gebruiken en gerechten in een warme sfeer.

Vrijdag 3 t/m zondag 12 april bent u welkom in 'Het Bosgoed' in Lunteren (www.hetbosgoed.nl). Deelname gedurende een deel van de Pesach periode is onder voorbehoud mogelijk.

Kosten (all inclusive)

€ 139,50 per persoon per dag op een eenpersoonskamer.
€ 235,50 voor twee personen op een tweepersoonskamer.
Bij uitzondering is een reductieregeling mogelijk.

Informatie en aanmelden

Aanmelden vóór 15 maart: Secretariaat afdeling Joodse Activiteiten

T 020 577 65 66, JMW algemeen T 020 577 65 77

E info@joodseactiviteiten.nl

onder toezicht van het I.P.O.R. (kosjer) כשר

JMW
www.joodseactiviteiten.nl

Red Pesach in Lunteren!

Door overheidsbezuinigingen staat de toekomst van 'Pesach in Lunteren' op de tocht.

Deze pesachweek wordt al 41 jaar georganiseerd door JMW.

Geef, met sterke hand en uitgestrekte arm

Steun samen met Cefina Pesach in Lunteren zodat JMW dit kan blijven organiseren.

Geef aan Stichting Cefina, Amsterdam
onder vermelding van 'Lunteren 2015'

Algemeen Nut
Beogende Instelling
ANBI

IBAN NL91 INGB 0000 1918 00

Cefina
STEUNT

jongeren
zorg en
beveiliging in
Joods Nederland

Amsterdam
020 442 07 82
info@cefina.nl
www.cefina.nl

'Pesach in Lunteren', één van de pareltjes van JMW

Cefina helpt; steun Cefina!

In april organiseert JMW voor de 42ste keer een Pesach in Lunteren. Op de dag voor Pesach komt men aan, een dag na Pesach – 9 dagen later – is het vertrek. Pesach in Lunteren is voor gasten die niet meer de intensieve Pesachperiode thuis kunnen of willen doorbrengen, voor diegenen voor wie de Pesachschoonmaak te veel is en voor iedereen die gewoon in een gezellige sfeer de Pesachperiode wil beleven. Het verblijf in Lunteren is meer dan 'all inclusive'. De uitstekende maaltijden, drankjes en hapjes zijn strikt kosjer en elke gast krijgt van de gastvrouwen en heer (vrijwilligers) de aandacht en warmte die hij of zij nodig heeft. De traditionele seider wordt gegeven door JMW's huisrabbijn Awraham Wyler.

Pesach in Lunteren is een voorbeeld van een perfecte samenwerking tussen vrijwilligers en professionals. Een pareltje aan de kroon van activiteiten die JMW organiseert. Een prachtige voorziening waar elk jaar weer zo'n veertig gasten naar uitkijken.

De grote bezuinigingen die de Overheid op dit moment doorvoert bedreigen ook Lunteren. JMW ontvangt geen subsidie voor Lunteren. De gasten betalen weliswaar, maar toch is er elk jaar een flink tekort. Door de overheidsbezuinigingen kan JMW zich dat niet meer permitteren. Cefina, fondsenwerver voor Joodse jeugd, zorg en veiligheid in Nederland, heeft nu aangeboden te helpen. Geweldig!

U kunt Cefina daarbij helpen! Zie de advertentie van Cefina op de pagina hiernaast.

Wilt u ook eens bij onze Pesach in Lunteren zijn, zie dan de JMW-advertentie op de pagina hiernaast.

Hans Vuijsje
Algemeen directeur JMW

In gesprek met Lodewijk Asscher

Over de strijd tegen het antisemitisme

Vice premier Lodewijk Asscher kwam naar den Haag op uitnodiging van JMW i.s.m. het Centraal Joods Overleg. Thema: hoe kan het kabinet zorgdragen voor de veiligheid van de Joodse gemeenschap. Hij vond het een zeer belangrijk onderwerp, maar eerst wilde hij persoonlijk nog even wat kwijt:

Kristallnacht stiekem herdenken, dat nooit!

De herdenking van de Kristallnacht vindt ieder jaar plaats in Amsterdam in de Hollandse Schouwburg en de Portugese synagoge. Er wordt altijd een advertentie geplaatst in het Parool. Dit jaar ontstond er twijfel of deze aankondiging er wel in moest. Men was bang voor verstoring. 'Stiekem de Kristallnacht herdenken..., dat nooit', beklemtoonde hij. 'Dat is een miskening van de herdenking. We moeten geen sussende woorden gebruiken in de zin van het valt wel mee. We moeten ons zorgen maken. Het kabinet is niet van plan te wijken voor anti-Joodse geweld.' Zo sprak Lodewijk Asscher een goed gevulde zaal in Den Haag toe.

De anti Gaza demonstratie in de Haagse Schilderswijk die afgelopen zomer plaatsvond en waarbij anti -Joodse leuzen werden gescandeerd heeft hem zeer geschokt. 'Mijn maag draaide zich om. Te laat werd er door de overheid ingegrepen.'

Wat kan de overheid doen om de veiligheid te waarborgen? 'Absolute veiligheid is niet te garanderen. Wel worden Joodse gebouwen en objecten extra bewaakt. Er is zichtbare beveiliging bij de Joodse scholen. Bewaking was er in het verleden ook al, maar nu is de situatie extra virulent door de strijd in het Midden-Oosten. Meer kan ik er niet over zeggen.'

Jongen, zorg dat je niet opvalt

'Er is na de zomer een gesprek geweest in het Torentje met vertegenwoordigers van het CJO. Mark Rutte heeft toen aan alle aanwezigen gevraagd op welke manier ze zelf te maken hebben met antisemitisme. Het is altijd indrukwekkend om persoonlijke verhalen te horen, bv als een vader vertelt met welke angst zijn kind naar school gaat.' Zelf komt er dan ook een herinnering bij hem op: 'Mijn vader zei altijd: jongen, zorg dat je niet opvalt.' Gelach in de zaal.

Lessen in burgerschap

Asscher kan niet genoeg benadrukken hoe belangrijk onderwijs is. 'Er moeten geschiedenislessen op alle basisscholen gegeven worden over wat er in de oorlog is gebeurd. Als de leraar dit onderwerp niet aan durft te snijden, moet hij geholpen worden door collega's en als dat niet helpt moeten wij met zijn allen onze verantwoordelijk nemen. Het kan niet zo zijn dat er wordt gezegd, dit is je klas en zoek het maar uit. Natuurlijk moeten kinderen van huis uit meekrijgen hoe je respectvol met elkaar omgaat. Dat is een kernwaarde. Als dat niet gebeurt is het de school, die het kind lessen in burgerschap moet geven. Het gaat erom kinderen te laten beseffen wat het betekent om te leven in een rechtstaat en wat democratie inhoudt. Het wegnemen van vooroordelen is essentieel.

Tijdens een bezoek op een basisschool wist ik niet wat ik hoorde, hoe kleine kinderen over Joden spraken, zo vijandig, onwetend en vol stereotypen.

We moeten niet alleen in besloten kring over antisemitisme praten. Het is niet het probleem van Joods Nederland. Het is het probleem van de Nederlandse rechtstaat, die mag niet ondermijnd worden.'

Bagger

'Moeten die Arabische t.v. zenders niet verboden worden, die allerlei leugens en bagger uitzenden over de Joden en Israël?' Vraagt iemand uit de zaal.

'Nee, daar ben ik niet voor, tenzij er grensoverschrijdende dingen gezegd worden. Het woord bagger wil ik in dit verband wel overnemen.'

MAX VAN WEEZEL EN LODEWIJK ASSCHER

Zionistisch complot

'Aan Yasmini Haifi, de ambtenaar van het ministerie van Veiligheid en Justitie, die 'beroemd' werd vanwege haar tweet, waarin stond dat ISIS een zionistisch complot is, heb ik me zeer geërgerd. En dan nog de vrijheid van meningsuiting gebruiken als argument. Deze oude vooroordelen, die populair zijn in de Arabische wereld zijn bijzonder hardnekkig.'

'Heeft u er begrip voor dat steeds meer Joden schietles nemen en een wapenvergunning aanvragen?'

'Nee', was Asschers korte antwoord. 'We moeten voorkomen dat mensen zich hier niet meer veilig voelen. En dat doen we door bescherming te bieden en onderwijs te geven.'

Nationaliteit afnemen?

'Het kabinet onderzoekt nog een mogelijkheid om de nationaliteit te ontnemen van strijders, die zich bij terroristische groepen aansluiten. Dit is veel ingrijpender dan een paspoort innemen. Bij het laatste wordt het uitreizen bemoeilijkt. Bij het ontnemen van de nationaliteit word je een ongewenst vreemdeling. Dit doe je om de samenleving tegen geweld te beschermen. De vraag is of dit past in een rechtstaat. Bovendien is er ook nog de angst voor anti-islamisering.'

Het spook weer in een hoek krijgen

Er wordt opgemerkt dat er alleen maar wordt gekeken naar antisemitisme en veiligheid, maar wat kunnen Joden nu zelf doen?

Er zijn Joden, die naar scholen gaan en vanuit hun eigen ervaringen vertellen over de holocaust. De kinderen luisteren aandachtig en het heeft invloed op hun manier van denken. Dit gebeurt op ongeveer 1000 scholen. Asscher merkt op, dat persoonlijk contact positief werkt. Hij heeft groot respect voor mensen die de dialoog aangaan en bedankt ze hier ook voor. Tegelijkertijd benadrukt hij dat er 7000 scholen in Nederland zijn, zodat er 6000 niet bereikt worden.

Hetzelfde geldt voor de dialoog groepen tussen Joden en Moslims. Het zijn altijd dezelfde mensen, die er voor open staan. Een tijdje gaat het goed. En dan opeens gaat het mis, omdat de politieke situatie in Israël ter sprake komt en de twee partijen in een loyaliteits conflict terecht komen. Kortom er is nog veel werk te verrichten.

'Vooroordelen zullen altijd blijven bestaan, maar het gaat erom het spook weer in een hoek te krijgen', aldus Asscher.

Veilig voelen of veilig zijn?

Moeder wil niet verhuizen

Vraag

Mijn moeder is gisteren 93 jaar geworden. Alhoewel ze steeds meer ouderdoms-kwaaltjes krijgt, staat ze immer positief in het leven. Ze woont in het huis waar ze in 1947 met mijn vader introk. Ze doet wat ze kan in het huishouden en ze rommelt graag wat in de tuin. Nu is er twee weken geleden ingebroken bij haar burens. En een maand geleden bij een ouder echtpaar bij mijn moeder in de straat. Sinds die inbraken, die in één geval ook nog met geweld gepaard ging, maak ik me vreselijke zorgen om mijn moeder. Haar huis ligt op enige afstand van de openbare weg. Als er iets gebeurt staat ze er alleen voor. Ze is zo oud en kwetsbaar... ik moet er niet aan denken dat zij oog in oog met een inbreker zou komen te staan!

Mijn moeder doet echter laconiek. 'Ach', zegt ze, 'Zo'n vaart zal dat toch niet lopen?' en 'Ik doe mijn voor- en achterdeur altijd goed op slot!'

Ik probeer met haar te praten over een verhuizing naar een veiliger omgeving. Een aanleunwoning of misschien een verzorgingstehuis? Mijn moeder wil daar echter niets van weten. 'Nee hoor', zegt ze, 'Ik blijf gewoon waar ik altijd al heb gewoond'. En de klap op de vuurpijl: 'Je vader zou ook niet willen dat ik hier wegga'. Op mijn tegenwerping dat papa al twintig jaar geleden is overleden, gaat ze niet in. Voor haar is hij er nog, daar in dat huis.

Ik heb geen broers of zussen om mijn zorgen mee te delen en mijn echtgenoot vindt dat ik me veel te druk maak. Hij zei pas zelfs: 'Ze heeft drie concentratiekampen overleefd! Laat haar gewoon gelukkig zijn in haar vertrouwde omgeving!' Maar als er iets met haar zou gebeuren, zou ik mezelf dat nooit vergeven. Wat kan ik doen om mijn moeder te beschermen?

'Wat kan ik doen om mijn moeder te beschermen?'

Eitze

Laat ik maar gelijk met de deur in huis vallen. U kunt uw moeder niet dwingen te verhuizen. Een verhuizing lijkt de meest voor de hand liggende oplossing

in deze situatie, maar zonder haar instemming gaat dat niet lukken. Bovendien zou u de relatie met uw moeder onder druk kunnen zetten door te blijven aandringen.

Dat neemt niet weg dat uw zorgen legitiem zijn en dat, na de inbraken in haar buurt, extra aandacht voor haar veiligheid gewenst is. Wanneer er in een bepaalde wijk vaker wordt ingebroken is dat meestal een signaal voor de politie om extra alert te zijn. Of dat een inbraak kan voorkomen is de vraag.

Van de website van de politie heb ik in ieder geval al de volgende tips gevonden, zie hiernaast.

Niet alle tips zullen bruikbaar zijn, maar ik denk dat tip 8 bijvoorbeeld zeer geschikt is voor uw moeder. Een sticker met daarop de mededeling dat er een alarmsysteem aanwezig is, schrikt inbrekers vaak al af. Via de site www.politiekeurmerk.nl kunt u een afspraak maken met een preventieadviseur. Deze komt kijken naar de woning van uw moeder en geeft op maat gesneden tips om inbraak te voorkomen.

Ook zou u kunnen nadenken over een vast telefoonmoment. U zou haar iedere ochtend even kunnen bellen om te horen hoe het met haar is. Er zijn ook vrijwilligersorganisaties die deze service verlenen.

Tot slot begrijp ik dat uw moeder zich zeer verbonden voelt met haar woning. Ze heeft er jaren met uw vader gewoond, u bent er geboren en ze voelt zich er veilig. Vooral dat gevoel van veiligheid, ook al valt die in de praktijk wel mee, is voor mensen met een oorlogstrauma van het grootste belang. Aan de andere kant zijn uw zorgen juist omdat uw moeder al zoveel narigheid heeft meegemaakt, ook invoelbaar. Het komt echter vaak voor dat kinderen van oorlogsgetroffenen zich méér zorgen maken, dan de oorlogsgetroffene zelf. Hebben die kinderen in hun jeugd niet al geleerd hun getraumatiseerde ouder te beschermen en te verzorgen? Ik zou zeggen: doe er alles aan om uw moeder zo veilig mogelijk te laten wonen, zonder haar uit haar vertrouwde omgeving te (willen) halen.

Tips

Tien tips om een inbraak te voorkomen

- 1** Zorg voor goed hang- en sluitwerk op uw ramen en deuren. Kijk op de website van het Politiekeurmerk Veilig Wonen® voor advies. www.politiekeurmerk.nl
- 2** Doe uw voordeur en uw achterdeur altijd op slot. Draai de sleutel minimaal één keer om. Zo kunnen inbrekers uw deur niet met een stukje plastic openmaken. Haal de sleutel altijd uit het slot. Hiermee voorkomt u dat een inbreker met een handigheidje de sleutel aan de binnenkant kan bedienen.
- 3** Zorg dat inbrekers zich bij uw huis niet kunnen verstoppen. Snoei struiken of haal ze weg. Plaats buitenlampen.
- 4** Laat geen ladders in de tuin liggen. En ook geen andere dingen die een inbreker als opstap kan gebruiken.
- 5** Hang geen adres aan uw sleutelbos. Want als u een sleutelbos met uw adres verliest, kan iedereen uw huis in.
- 6** Leg uw huissleutel nooit op een geheime plek buiten uw huis. Bijvoorbeeld onder een bloempot. Inbrekers kunnen gemakkelijk bedenken waar u uw sleutel verstopt.
- 7** Zorg dat je geld, sieraden of andere dure spullen vanaf buiten niet kunt zien. Leg ze het liefst in een kluis.
- 8** Heeft u waardevolle spullen in huis of woont u afgelegen? Denk dan eens aan een alarmsysteem of een kluis.
- 9** Komt u een paar dagen niet thuis, of langer? Vraag dan uw burens, uw familie of vrienden om de post op te ruimen. Zorg dat uw huis eruitziet alsof er iemand thuis is. Gebruik een tijdschakelaar voor uw verlichting.
- 10** Zeg niet op uw voicemail dat u niet thuis bent. En schrijf niet op Facebook dat u bijvoorbeeld met vakantie bent. En natuurlijk ook niet op Twitter of andere sociale media.

ALMERE**Di z'n Koffie**

Bijzonderheden:

17 december Chanoeka, 1e kaarsje: Wij vieren dit met een drankje en hapjes. Neem uw Chanoekia mee. We steken gezamenlijk de kaarsjes aan. Iedereen maakt wat lekkers.

24 december Laatste bijeenkomst voor de wintervakantie.

7 januari 1e bijeenkomst in het nieuwe jaar 2015.

Iedere woensdag vanaf 9.30 uur inloop koffieochtend in buurtcentrum Parkwijk.

Informatie: Judith Heslenfeld

T 036 532 81 35

AMSTERDAM

Ouderenwerk

Open Inloopochtend

Iedere donderdagochtend van 10.00 tot 13.00 uur bent u van harte welkom op de Open Inloop. Er is gelegenheid elkaar te ontmoeten, inspiratie te geven en op te doen en informatie te krijgen. Ook worden er lezingen gehouden over verschillende onderwerpen. Het volledige programma kunt u vinden op de website www.joodswelzijn.nl.

Uitgelicht:

4 december Wat betekent Sinterklaas voor u? (aanvang met koffie met gebak)

11 december Documentaire: 'De geschiedenis van de Joden' (deel 3) van Simon Schama

18 december Chanoeklaas (Graag aanmelden ivm entreekosten)

25 december Gesloten i.v.m. Kerstmis. Heeft u een idee om op de Open Inloop te bespreken of heeft u een onderwerp waar u iets over kunt vertellen, neem dan contact met ons op via:

E 50+@joodswelzijn.nl

T 020 577 65 88

www.joodswelzijn.nl

Locatie: We zitten tijdelijk in het gebouw van het JCC in Amsterdam.

JOODSE CULTUUR IN ÉÉN DAG

Voorjaar 2015, Amsterdam

Hoe zat het ook alweer? Wanneer begint de sjabbat en wat is Jom Kippoer? Wat was ook weer een choepa en een brit mila? Spijker uw kennis van het Jodendom in één dag helemaal bij. Aanmelden: E info@joodseactiviteiten.nl of T 020 577 65 66

Ouderenadviseur

Voor uw persoonlijke vragen aan de ouderenadviseur en een maatschappelijk werker kunt u op donderdagochtend ook terecht tijdens de Open Inloop in Buitenveldert.

Iedere 2e donderdag van de maand is de maatschappelijk werker aanwezig.

Iedere 3e donderdag van de maand is de ouderenadviseur aanwezig.

11 december is Hetty van Emden (maatschappelijk werker van JMW) aanwezig.

18 december is Mireille Oei (ouderenwerker van JMW) aanwezig.

Informatie: T 020 577 65 88 of

E 50+@joodseactiviteiten.nl

Feestdagen en maaltijden in de eetzaal van Beth Shalom

23 december Chanoeka

Informatie: E 50+@joodseactiviteiten.nl of

T 020 577 65 88

Cursussen

Tekenen/ Schilderen

Meer Bewegen voor Ouderen

Joodse Geschiedenis

Jiddische conversatie.

In deze groepen zijn nog enkele plaatsen beschikbaar.

Meer informatie bij Greta Tsao

E 50+@joodseactiviteiten.nl

T 020 577 65 88

APELDOORN

HaMakor Geen JMW groep

Bijna iedere derde vrijdag van de maand. 10.00 - 13.00 uur.

Iedereen is welkom.

Kosten € 2,-

Aanmelden: Channa Alliki

T 055 542 08 63 of

E l.alliki@chello.nl

ARNHEM**Een nieuwe koffieochtend**

De bijeenkomsten vinden plaats tussen 10.30 en 12.30 uur op de volgende data:

4 december, 8 januari, 5 februari, 5 maart en 2 april. Bijdrage voor koffie, thee en iets lekker € 2,50. U kunt zich aanmelden bij

Jennifer Slasi T 06 814 181 10 of

E jennifer@slasi.net of Milli v/d Berg

T 0317 424 746

DEN BOSCH**Bejachad**

17 december

Aanvang 10.00 uur

Aanmelden: Ingrid Stern

T 073 521 48 05

E koosdl@iae.nl

BREDA**Finjan**

10 december bijeenkomst

Bijeenkomsten elke 2e woensdag van de maand vanaf 10.00 uur.

Informatie: J. Leeser

T 076 542 22 78 of

E j.leeser@planet.nl

OPROEP

Vind u het leuk om mee te denken over het programma en/of een gastvrouw/ heer rol te vervullen tijdens de Open Inloop, bel of mail dan naar bovenstaand nummer.

HAARLEM/ BLOEMENDAAL**Tsevet**

23 december Chanoeka 8e kaarsje. Neem uw Chanoekia mee en 9 kaarsjes.

Januari Geen bijeenkomst

10 februari Creatieve workshop op locatie met olijfzeep uit Israël, Merano wol en water

10 maart De inspirerende Ad van Liempt vertelt over vier vrouwen en hun kampervaringen

Bijeenkomsten inloop 19.30 uur.

Aanvang 20.00 uur

Informatie: Ellen Wambach

T 023 5 25 20 66

HEERENVEEN**Nieuwe ontmoetingsgroep**

17 december Chanoeka met muziek

14 januari Lezing door Richard Frankfort, fondsenwerver voor Projecten voor Israël

11 februari In gesprek over een thema

11 maart Poerim

U bent van harte welkom:

De 2e woensdag van de maand, aanvang 10.30 uur

Kosten: € 10,- inclusief koffie met gebak (van Marthe Bierman) en een lunch.

Aanmelden: Ro Dalsheim:

T 058 215 84 44 / 06 235 020 77 of

E roben_dalsheim@zonnet.nl

Informatie en problemen met vervoer:

Richard Frankfort: **T** 0592 399 366 of

E Richard@Frankfort7.nl

HILVERSUM**Gooise Nesjomme**

18 december Chanoeka Koffie Nesjomme, 2e dag Chanoeka

15 januari huiskamerkoffie bij Willy, Hilversum

19 februari Koffie Nesjomme

19 maart huiskamerkoffie bij...??

Bijeenkomsten in principe iedere 3e donderdag van de maand.

Informatie: Edith Bernards-Baas

T 035 541 47 50 of

E edith.bernards@ziggo.nl

DEN HAAG**Mitzwe Bar**

16 december Chanoeka diner

Bijeenkomsten normaal elke 2e dinsdag van de maand vanaf 14.30 uur.

Alle bijeenkomsten in Brasserie Mazzeltov Den Haag.

Informatie en aanmelden voor de high tea bij B. Braat

T 0172 430 628 of

E braat.b@kpnplanet.nl

HEILOO**Tsafon**

17 december 1e dag Chanoeka. Neem uw Chanoekia mee met drie kaarsjes.

14 januari verrassingsbijeenkomst

11 februari bijeenkomst

11 maart bijeenkomst

Bijeenkomsten vanaf 19.30 uur, start bijeenkomsten 20.00 uur

Informatie: Reina Oudgenoeg

T 072 533 31 27 of

E r.oudgenoeg@zonnet.nl

ROTTERDAM**Joffie Koffie**

17 december Chanoeka brunch

21 januari bijeenkomst, nadere invulling volgt

18 februari verrassingsbijeenkomst

18 maart bijeenkomst

Iedere derde woensdag van de maand van 10.30 uur tot 12.30 uur.

Locatie: LJG, Mozartlaan 99, ingang Bachlaan, Rotterdam.

Informatie: Frieda van Koot

T 06 231 791 05 of Ali Oudenaarden

E alioudenaarden@online.nl

ROTTERDAM**Café Jom Risjon**

7 december Gezellige bijeenkomst

4 januari Sjmoesochtend

1 februari Sjmoesochtend

1 maart Samen koffie drinken

Gezellige bijeenkomsten voor 65 plussers.

Altijd op de eerste zondag van de maand tussen 11.00 en 13.00 uur.

Meer informatie en aanmelding bij Frieda van Koot

T 015 262 39 40 of 06 23 17 91 05

ZAANDAM**Misjpoeg aan de Zaan**

17 december Chanoeka-viering. Neem u Chanoekia mee met twee kaarsjes.

28 januari ouderwets gezellige sjmoesochtend

25 februari lezing of film

25 maart sjmoesochtend

Bijeenkomsten iedere laatste woensdag van de maand van 10.00 tot 12.00 uur.

Informatie: Erna Houtkooper-Barend

T 06 22 47 31 71 of

E erna.houtkooper@hetnet.nl

ZWOLLE**JOO-OOST**

21 december om 13.30 uur houdt Annet Betsalel, voorganger in de Joodse Gemeente Bussum en voormalig directeur van de Joodse Omroep, een voordracht over 'De Wereld van de Joodse Muziek.'

Bijeenkomsten voor iedereen met een Joodse achtergrond en hun partner.

Kosten: € 10,-.

Aanmelden: Marion de Klijn

E marion@zijdeatelierrmarion.nl of

Anneke Kopuit **E** as.kopuit@ziggo.nl

FILMMARATHON STORY OF THE JEWS VAN SIMON SCHAMA

7 december 2014

In de vijfdeelige documentaire reeks die is geproduceerd door de BBC, belicht de prominente Britse historicus Simon Schama de geschiedenis van het Jodendom van de oorsprong tot de 21e eeuw. Zijn reis voert van New York tot Odessa en van Berlijn tot Jeruzalem. Gaandeweg wordt de invloed van het Jodendom op de omringende samenleving steeds duidelijker.

Aanmelden: **E** info@joodseactiviteiten.nl of **T** 020 577 65 66

Groepsgesprekken

Kind in de oorlog

De oorlog ligt bijna 70 jaar achter ons. Je leeft nu, maar zo nu en dan blijft de oorlog als een soort cactus van binnen steken. Als je de oorlog als kind hebt meegemaakt kun je nu nog plotseling opkomende gevoelens van eenzaamheid en onveiligheid of het gemis van dierbaren voelen. In deze groep wissel je ervaringen uit en vind je ondersteuning.

Duur: Vijf bijeenkomsten
1 keer per 2 weken.

Kosten € 37,50

Pak je bagage uit en doe er iets mee

Door mee te doen aan deze groep kan je de ballast kwijt raken en je lichter gaan voelen.

Deze groep is bedoeld voor mensen met een Joodse achtergrond die met elkaar van gedachten willen wisselen over zaken die nauw aan het hart liggen zoals: gecompliceerde opvoeding, ruzies in de familie, stemmingswisselingen, intieme relaties en het dagelijks leven. Het doel is een beter inzicht te krijgen in je eigen situatie.

Duur: Vijf bijeenkomsten
1 keer per 2 weken

Kosten € 37,50

Na-oorlogse generatie

Hoe kan je last hebben van de oorlog, als je deze niet zelf heb meegemaakt? Toch droom je er soms over. Je hebt vragen over de relatie met je ouders, over je Joods zijn, over het aangaan van intieme bindingen en nog veel meer. In deze groep kun je in gesprek met anderen tot nieuwe inzichten komen.

Duur: Vijf bijeenkomsten
1 keer per twee weken

Kosten € 37,50

Joodse Vader

De term Vaderjoden is alweer een tijd geleden voor het eerst gebruikt door Andreas Burnier. De één voelde het als erkenning, de ander als belediging. In deze groep gaan we dieper in op de betekenis en gevoelswaarde van Vaderjoden. Heb je een Joodse vader, geen Joodse moeder en voel je je aangesproken?

Kom dan naar deze gespreksgroep.

Duur: Vier bijeenkomsten
1 keer per 2 weken

Kosten: € 30,-

Jongere 2e generatie

Als er over de 2e generatie wordt gepraat, dan ligt de focus vaak op de mensen geboren tussen '45-'55. Maar ook jouw ouder(s) hebben de oorlog meegemaakt en dus ben ook jij 2e generatie. Kamp jij zo nu en dan ook met 2e generatie issues? Maar is de levensfase waar jij in zit niet te vergelijken met de 'klassieke 2e generatie groep'. Als je na 1965 geboren bent en graag met andere 2e generatie genoten van gedachten wilt wisselen dan kan dat. De bijeenkomsten kunnen ook in de avonden plaatsvinden.

Duur: Vier bijeenkomsten
1 keer per 2 weken

Kosten € 30,-

Mozaïek van je leven

Je wilde altijd al schrijven, maar je komt er niet toe. Onder begeleiding en met afgebakende opdrachten schrijven we over dingen die ons bezighouden. Op die manier beschrijf je fragmentarisch je levensverhaal. We lezen elkaar voor en krijgen reacties op onze teksten. Een aanrader! Schrijftalent is niet nodig.

Duur: Tien bijeenkomsten
Kosten € 75,-

50+ en kinderloos

Doordat je leven ingewikkeld is (geweest) en je aandacht in de jaren dat je volwassen werd uitging naar het maken van je eigen leven, heb je achteraf keuzes gemaakt die je betreurt. Je had misschien kinderen gewild of heb je nooit echt ruimte gemaakt voor een partner in je leven. Oorzaken kunnen zijn: ouders die je aandacht opeisten, te druk met carrière maken (het kind dat het goed moest maken) of andere problemen die wellicht 2e generatie gerelateerd zijn. Praat er met anderen over.

Duur: Vier bijeenkomsten
1 keer per 2 weken

Kosten € 30,-

Joodse cultuur in één dag

Hoe zat dat ook alweer? Wanneer begint de sjabbat en wat is Jom Kippoer? Wat was ook alweer een choepa en wat een brit mila? Spijker uw kennis van het Jodendom in één dag helemaal bij.

Voorjaar 2015

Aanmelden 020 577 65 66 of
info@joodseactiviteiten.nl

Kosten € 35,- inclusief lesmateriaal en lunch.

INFORMATIE EN AANMELDEN

Roos van den Berg

T 020 577 65 77 of

E r.vandenberg@joodswelzijn.nl

Het Joodse karakter voelde als een warme deken

Ziekenhuis Amstelland

Het Ziekenhuis Amstelland is een partner van het Joods Zorgcircuit. Het ziekenhuis heeft een Joodse vleugel waar de Joodse ritus centraal staat en waar uw Joodse wensen persoonlijk worden ondersteund. De ondersteuning wordt geboden door een team zeer gemotiveerde en enthousiaste Joodse medewerkers van de afdeling Joodse zaken. Ze zijn actief op alle afdelingen van het ziekenhuis, iedere dag aanwezig en 7 dagen per week 24 uur per dag bereikbaar. U mag hier Joods zijn, met ander woorden 'u hoeft niets uit te leggen!' Er is de mogelijkheid tot contact met een rabbijn van de eigen religieuze kleur. Joodse geestelijke verzorging en Joodse psychosociale begeleiding zijn beschikbaar. Voor Joodse patiënten geldt, dat zij op Sjabbat en Jom Tov ervoor kunnen kiezen om niet ontslagen te worden.

Compliment van een gast

Een ziekenhuis opname is nooit leuk. Voor mij was dit dan ook de eerste keer na de geboorte van mijn kinderen. In een woord was het overweldigend wat er op mij,

als patiënt, afkwam. Vlak voor de shabbat werd ik met spoed opgenomen. Binnen een uur stond Rachel (Joodse gastvrouw) voor mijn neus om te kijken wat ze voor me kon regelen. Zij kwam speciaal van huis! Dankzij de gastvrouw/heer en de liefde van de verpleging voelde het al snel *'home away from home'*.

Het Joodse karakter van het ziekenhuis voelde als een warme deken en de kiddoesj naast je bed op vrijdagavond en zaterdag door 'oude bekenden', dit gevoel is niet te beschrijven. De meeste verpleegkundigen waren vriendelijk, geduldig en vrolijk ondanks dat ze onder zoveel tijdsdruk staan. Er sprongen een paar verpleegkundigen uit die ik toch speciaal zou willen bedanken (ik weet helaas de achternamen niet) de verpleegsters; Kim en Ester. Kim, ondanks nog in het midden van haar opleiding deed het fantastisch, met veel geduld en liefde verzorgde ze 'onze kamer'. Ester met haar fijne personaliteit en geduld heeft ook echt indruk gemaakt. Kortom als ik al ergens in een ziekenhuis moet liggen ben ik blij dat het Amstelland was. Dank jullie!

Kinderloos, taboe of realiteit?

Wist u dat de helft van de Joodse mannen in ons land geboren tussen 1960 en 1964 geen kinderen heeft? Bij de vrouwen uit deze leeftijdsgroep is dat 33%, ofwel eenderde bleef kinderloos.

Van de totale 2G (Joodse tweede generatie geboren tussen 1946 en 1965) is het percentage 36,3%. Dat is meer dan het dubbele van het aantal kinderlozen in de hele Nederlandse samenleving.

Ja het is dus realiteit, maar, helaas is het niet-hebben van eigen kinderen ook een taboe. Er wordt weinig over gepraat in onze community, laat staan dat we de betekenis begrijpen van kinderloosheid in verschillende leeftijdsfasen.

Zou deze grote kinderloosheid iets te maken hebben met de angsten waarmee onze ouders na de oorlog worstelden?

Deze en andere vragen willen we bespreken in de JMW-gespreksgroep '50+ en kinderloos'.

Achtergrondverhalen en mogelijkheid tot reageren is te vinden op onze website

<https://sites.google.com/site/schaduwzijden/>

(let op: schaduwzijden zonder punt voor nl)

Wanya F. Kruyer Bloemgarten

TEKST KEMAL RIJKEN

Het nieuwe Jonet komt eraan!

De digitale wereld verandert en Jonet.nl verandert mee. In de afgelopen maanden zijn we vanuit Jonet in de weer geweest om te werken aan een nieuwe site, die de vraag naar nieuws uit Joods Nederland en de Joodse wereld nog beter moet beantwoorden. De huidige site is tot dusver een succes te noemen: sinds de harde lancering van februari 2013 hebben meer dan 165.000 unieke bezoekers Jonet.nl aangedaan. Ze vonden er het laatste nieuws uit de gemeenschap, maar ook bijna alle evenementen en gebeurtenissen in de Joodse agenda. Daarnaast is er de Joodse (Gouden) Gids, waarin alle Joodse organisaties in Nederland te vinden zijn. Binnen Jonet krijgen de partners – Crescas, Maccabi Nederland, het NIW, JONAG, de Joodse Omroep, het JHM en JMW – alle ruimte om een bijdrage te leveren en om zichzelf te laten zien. Dat kan via de artikelen of agenda, maar ook in de video's die we sinds april maken en op ons eigen Youtube-kanaal vertonen. Ten slotte zijn er nog Twitter en Facebook, waarop bijna tweeduizend mensen ons volgen – een verdubbeling van het aantal van vorig jaar.

Jonet gaat dus veranderen, waarbij de uitkomsten van de enquête onder de bezoekers leidend zijn. Alhoewel het gevoel van tevredenheid overheerst moet Jonet overzichtelijker en inhoudelijk beter. Het nieuwe Jonet wordt daarom een site die nog meer bij de tijd is: met veel beeld en mooie, interactieve zaken zoals video's. Ook gaat Jonet werken met meer gastcolumnisten, die Jonet inhoudelijk interessanter moeten maken. De succesvolle en goed gelezen artikelen van huidige columnisten, Esther Voet, Brigitte Wielheesen en Awraham Meijers blijven voor Jonet behouden. De inhoud wordt ook spannender en gevarieerder door de introductie van nieuwe rubrieken zoals film, muziek en culinair. Ook komen er nieuwe agenda- en Joodse Gids-pagina's, waardoor bezoekers eenvoudiger en sneller het door hen gewenste overzicht krijgen van het grote aanbod dat Joods Nederland te bieden heeft. Het nieuwe Jonet krijgt een flitsend ontwerp van designer Dick Noordhuizen, die de reeds bestaande sites van Jonet en Crescas al onder handen nam. In de komende maanden gaan we aan de slag met de webbouw, die het eerste kwartaal van 2015 moet zijn afgerond. Vanaf 2015 zal de site ook goed werken op een tablet en/of smartphone.

Benjamin

In de afgelopen anderhalf jaar bleef de site van Jonet hetzelfde, maar wel groeide het aantal bezoekers en het aantal actieve vrijwilligers. In 2013 waren er ongeveer tien vrijwilligers actief en nu zijn dat er meer dan twintig. Met hen gingen we op zondag 19 oktober naar Maastricht voor de jaarlijkse vrijwilligersdag. Het hele jaar door zijn ze in Amsterdam en de mediene in touw, en op deze dag stonden zij eens centraal. Na verzameld te hebben in café In den Moriaan, het kleinste café van Maastricht, ging de groep op pad met Raymond Glaser. Hij gaf een rondleiding langs de Joodse geschiedenis van de stad, die begon in de middeleeuwen en tot op de dag van vandaag levend is. De tocht liep door de hele binnenstad en wekte bij iedereen meer interesse in het Limburgse Jodendom. Na 1,5 uur wandelen eindigde de groep in de tuin van de lokale sjoel om daar een kosjer diner te nuttigen. Ter plekke werden onze Limburgse vrijwilligers Dmitri Boutylkov en Johan van de Walle bedankt voor hun diensten en voor de organisatie, die deels in hun handen was. Na gezellig samenzijn en goed diner, vertrok nagenoeg iedereen aan het begin van de avond weer naar het noorden, huiswaarts.

Schrijf je nu in op de Jonet Nieuwsbrief

Ten slotte is er de Jonet-nieuwsbrief, die we sinds september maandelijks versturen. Iedereen kan zich aanmelden voor deze nieuwsbrief. In de nieuwsbrief blikken we terug op wat Joods Nederland en Jonet bezighield en kijken we vooruit naar bijzondere nieuwigheden en de laatste Jonet nieuwtjes. Als u de nieuwsbrief wilt ontvangen, dan kunt u zich op de website aanmelden.

Jonet.nl – dé website voor Joods Nederland!

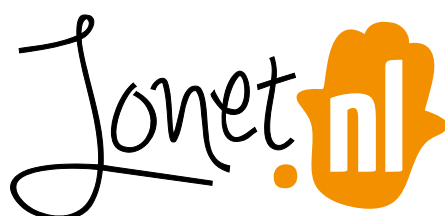
Agenda van heel Joods Nederland

Nieuws en Joodse gids

Tsedaka: doneren met een muisklik

Meet & Greet Jingles: voor vriendschap of meer

The screenshot shows the Jonet.nl website interface. On the left, the 'Agenda' section for 'donderdag 22 mei 2014' lists events like 'Yonina & Shira', 'Amsterdam Klezmer Band speelt in de Portugese Synagoga', and 'De Europese Wertheim (R...)'. Below this, a 'Verder deze week' section lists events for the following days. On the right, the 'Nieuws' section features an article titled 'Goudse Stolpersteine uitgelicht' with a photo of a Stolpersteine plaque. A central tablet device displays a map of the Netherlands with location markers and an 'Agenda' list for June 2014, including events like 'Haringmiddag bij Mitzwe Bar Den Haag' and 'Tulfeest bij Sjemos'ot'.

wenst u vele jaren
in goede gezondheid

Volg ons op Facebook www.facebook.com/Jonetnl en Twitter @Jonet_nl

Jonet, voor iedereen met een Joodse achtergrond en voor een ieder met interesse in Jodendom. Jonet is religieus en politiek onafhankelijk en staat open voor iedere vorm van Jodendomsbeleving en is een samenwerkingsverband van:

Hij en zij = Jingles-geluk!

Zij, Liora, 59 jaar, gescheiden. Hij, Amos, 67 jaar, gescheiden. Beiden waren niet echt intensief op zoek naar nieuw partnergeluk. Maar alleen zijn is ook niet altijd fijn. 'Mam', hadden haar kinderen tegen haar gezegd. 'Voordat je 60 wordt moet je je toch echt op een datingsite inschrijven hoor'. 'Hoezo?' vroeg ze. Omdat ze anders in een heel andere, oudere, zoekcategorie terecht kwam legden haar kinderen haar uit. 'Dan zit je in de categorie 60-69 jaar...'. Dat was confronterend.

Liora schreef zich in, als goed voornemen voor het nieuwe Joodse jaar, op de nieuwe site van Jingles. Maakte een profiel aan, zette er wat tekst bij over zichzelf, plaatste een foto en wachtte af....

Amos, na een lang huwelijk gescheiden – en gepensioneerd – besloot om ook actief op zoek te gaan. Waarom? 'In mijn huwelijk ben ik te lang geweest. Ik zou heel graag weer een fijn leven willen hebben met een leuke vrouw. Een datingsite leek mij de beste manier. Kun je toch wat anoniem rondkijken en in contact komen met mensen die je anders misschien nooit ontmoet zou hebben'. Een eerste contact via een 'knipoog' op Jingles was snel gelegd. 'Zo spannend,' zegt Liora, 'krijg je een bericht in je inbox dat er iemand naar je geknipoogd heeft. Nou, dat was wel wat jaartjes geleden!'

En toen?

'Toen kwam het makkelijkste deel, je mailt wat met elkaar, dat kon allemaal anoniem via het mailsysteem van Jingles. Want je moet natuurlijk niet te snel zijn met het geven van je persoonlijke gegevens. Hoewel ik er geen moeite mee had om mijn gsm-nummer te geven, je kunt iemand altijd nog blokkeren als je er geen contact meer mee wilt hebben. Maar als je je inschrijft op een datingsite dan weet je wat mensen willen en dat is hetzelfde wat je zelf wilt. In contact komen met andere singles en misschien komt er uit zo'n contact wel een relatie. Dus de intentie van beide kanten is dezelfde'.

Amos vertelt: 'Ik was net ingeschreven op de Jingles-site en snuffelde wat rond in de profielen. Ik zocht niet perse een jongere partner, maar zo tussen de 55 en 65 zette ik de zoekmachine aan. Er kwam een hele rij vrouwen op mijn beeldscherm, haha, leuk hoor! En dan ga je wat kijken naar gemeenschappelijke interesses en gedeelde achtergrond. Ik moet heel eerlijk zijn, ik had, voor ik Liora ging ontmoeten, nog een andere date, zo heet dat toch? Dat was een heel gezellige ontmoeting maar we concludeerden beiden al snel dat het geen romantisch gebeuren zou worden tussen ons. We spreken elkaar nog wel af en toe, best leuk om ook je vriendenkring wat groter te maken'.

JINGLE 632

Vrouw 70+ zou graag in contact komen met andere vrouwen. Het mag schriftelijk maar ook telefonisch. Ik hou van vrolijkheid, eerlijkheid en betrouwbaarheid. Ik woon in Apeldoorn.

JINGLE 633

Man van in de 60 (uiterlijk 45 jaar) die een sterk gevoel van gemis heeft (gemis van een gezin) wil kennis maken met een aardig vrouw die dat gevoel herkent en die samen voor een gezin wil gaan. Mijn instelling is eenvoudig en zacht aardigheid

Wilt u reageren op een oproep, stuur ons uw brief in een gesloten envelop met linksboven in de hoek het nummer van uw keuze. Wij sturen uw gesloten envelop door aan de geadresseerde. 'Benjamin redactie, o.v.v. Schadden, De Lairessestraat 145-147, 1075 HJ A'dam' of per mail info@debenjamin.info. www.jonet.nl/jingles

**Ontmoet oude bekenden
en maak nieuwe vrienden.
Jingles voor vriendschap
of meer is er voor
iedereen met een Joodse
achtergrond.**

www.jonet.nl/jingles

De nieuwste functies • Veilig & vertrouwd • jingles@jonet.nl / Powered by JMW

Knipoog

Snel daarna stuurde Amos een knipoog naar Liora. 'Ik wilde even rustig kijken wat voor mensen er ingeschreven waren voordat ik actief ging daten. Het was voor mij allemaal nieuw en spannend. Het is ook wat hoor, gewoon toegeven dat het in het dagelijks leven niet zo makkelijk is contact te maken met alleenstaande vrouwen. Je kunt natuurlijk bij AH bij het vak kant-en-klare eenpersoonsmaaltijden gaan staan en kijken of er leuke vrouwen rondlopen, maar ja, dat doe je ook niet zo makkelijk'.

Het knipoog- en mailcontact werd al snel telefooncontact en na een week of twee besloten Liora en Amos elkaar te ontmoeten. Op een neutrale plek. Dat leek beiden wel het meest geschikt.

'Daar zat ze hoor, in een gezellig café, op de afgesproken tijd. Ik herkende haar direct van de foto', vertelt Amos. 'Ik schrok even toen ik hem live zag, hij was veel langer dan ik me voorgesteld had, ik ben zelf maar een kleine turf', aldus Liora. Maar het klikte wonderwel, het werd een gezellige ontmoeting en al snel werd ook gesproken over minder oppervlakkige zaken. De huwelijken, jeugd, het Jodendom en de toekomst. 'Nee, het was zeker geen liefde op het eerste gezicht, althans, wat mij betreft,' zegt Liora.

'Maar ik vond hem direct al heel aantrekkelijk en een vlotte prater die er ook geen moeite mee had om iets over zichzelf te vertellen.'

En nu?

Ze kijken elkaar aan met een blik van verstandhouding. Amos: 'Nu zijn we bijna een jaar verder en helemaal aan elkaar verknocht geraakt. We zijn met vakantie geweest samen, gaan regelmatig naar de film, concert en uit eten en brengen zo ongemerkt veel tijd met elkaar door. Want zeg nou zelf, waar moet je op onze leeftijd nog op wachten? Op niets toch, gewoon genieten, samen, en elke dag weer dankbaar zijn dat je ooit de moed hebt gevonden jezelf 'in de etalage' te zetten!' Liora: 'Maar ik was geen uitverkoopje hoor', lacht ze.

Om privacyredenen zijn de namen gefingeerd en willen Amos en Liora niet op de foto. Wij respecteren die wens. Het team van Jingles wenst ze enorm veel geluk samen!

Ook behoefte aan een nieuwe levenspartner of vriendschap? Ga dan naar www.jonet.nl/jingles en maak een profiel aan. Het team van Jingles helpt je daar indien nodig graag bij!

Eind Augustus 2014 ontvingen wij 20
Israëlsche jongeren in Nederland om
ze even een week uit de ellende te halen.
Wij boden ze een week van rust,
ontspanning en verrijking.

Dit is een van B'nai B'rith Loge Hilleel.
Wij helpen. Help mee. Word lid.
Zeker nu.

HELP ELKAAR

www.bnaibrith-amsterdam.org
Of steun middels een gift op rek. nr:
IBAN **NL53ABNA0412152509**

B'NAI B'RITH
LOGE HILLEEL

Adverteren in de Benjamin?

Voor advertentietarieven en Benjamin deadlines
kunt u contact opnemen met Romeo Delta:
daniel@romeodelta.nl of bel 0544 352 235.

Eerste
Hulp
Israël

תבתבו

לשנה טובה

Wie één leven redt, redt een hele wereld

HELP MEE - WORD DONATEUR

Stichting Magen David Adom Nederland
NL09 INGB 0003 6494 83 NL42 RABO 0336 2540 67
DONEER NU via IDEAL
www.mda-nederland.nl
Postbus 34, 3155 ZG MAASLAND
Uw gift is aftrekbaar van de belasting (ANBI)

Sjoekertjes en oproepen

GEZOCHT

Vrijwilligers voor de Zelfkrachtmeter

JMW is op zoek naar vrijwilligers die interviews willen afnemen bij deelnemers van 58 jaar en ouder. Middels een methodiek op de iPad gaan wij op zoek naar iemands kracht en iemands zorg. Iedereen heeft wel iets waar hij of zij goed in is. De bedoeling is om de krachten en zorgen uit te wisselen en te kijken of het mogelijk is om de krachten van de een, in te zetten bij de zorg van een ander.

Heeft u interesse om een (in principe) eenmalig gesprek met een 58+ te voeren neem dan contact op met Irene Hirsch

E i.hirsch@joodswelzijn.nl

T 020 577 65 88

GEZOCHT

Gastvrouw voor Mitzwe Bar Den Haag

Bent u een goede gastvrouw en woont u in de omgeving van Den Haag? Dan zijn wij op zoek naar u! Mitzwe Bar Den Haag zoekt versterking voor de maandelijkse koffiemiddag op dinsdagmiddag in Brasserie Mazzeltov in Den Haag. Heeft u interesse? Neem contact op met Mirjam Samson via

E m.samson@joodswelzijn.nl

T 020 577 65 66 of

OPROEP

Vrijwilliger nieuwe sociaal-culturele ontmoetingsgroep in Heerenveen!

Wij zijn op zoek naar een nieuwe vrijwilliger. Bent u geïnteresseerd?

Neem dan contact op met opbouwwerker Shirley Ensel
E s.ensel@joodswelzijn.nl

OPROEP

geef uw (juiste) e-mailadres aan ons door!

Wilt u 6x per jaar de nieuwsbrief Joodse Activiteiten ontvangen met daarin alle nieuwtjes en activiteiten? Is uw e-mailadres onlangs gewijzigd of is uw e-mailadres niet bij ons bekend? Laat het ons weten! Stuur een e-mail aan: **E** info@joodseactiviteiten.nl o.v.v. Nieuwsbrief Joodse Activiteiten met in de e-mail uw postcode en oude e-mailadres.

Benjamin Servicepakket

€ 18,50 per jaar kunt u lid worden van het Benjamin Servicepakket

Met dit (gezins) lidmaatschap kunt u gebruik maken van allerlei aanbiedingen, zorg en gemaksdiensten, artikelen en cursussen. Het volledige aanbod kunt u lezen op www.benjamin-servicepakket.nl. Naast de algemene diensten hebben wij ook een aantal 'Joodse' diensten zoals JMW à la carte en In je nopjes aan de knopjes.

Informatie bij JMW afd. 50+ **T** 020 577 65 88 van maandag tot en met donderdag van 9.00 tot 17.00 uur
E info@benjamin-servicepakket.nl

In 2015 hebben wij het lidmaatschap moeten verhogen naar € 18,50 voor leden met een automatische incasso. Het bedrag voor leden die van oudsher per acceptgiro betalen blijft gelijk, namelijk € 22,50.

Onze samenwerkingspartner Amstelring Ledenservice heeft afspraken kunnen maken met een aantal zorgverzekeringen, zowel op de basisverzekering als op de aanvullende verzekering. De korting die u kunt krijgen varieert tussen de 5 en 10%. Raadpleeg het vergoedingsoverzicht op de website van Amstelring www.amstelringledenservice.nl.

Amsterdam

Spreekuur maandag t/m vrijdag 9.30 - 12.00 uur
en woensdagavond op afspraak
020 577 65 77
info@joodswelzijn.nl

Arnhem

Uitsluitend telefonisch spreekuur
dinsdag 9.30 - 11.30 uur
026 445 12 89
jmw.arnhem@joodswelzijn.nl

Den Haag

Uitsluitend telefonisch spreekuur
dinsdag 14.00 - 15.30 uur
070 355 56 72
jmw.denhaag@joodswelzijn.nl

Eindhoven

Uitsluitend telefonisch spreekuur
dinsdag 9.30 - 11.30 uur
040 243 45 45
jmw.eindhoven@joodswelzijn.nl

Enschede

Uitsluitend telefonisch spreekuur
woensdag 9.30 - 11.30 uur
053 431 85 02
jmw.enschede@joodswelzijn.nl

Friesland, Groningen en Drenthe

Uitsluitend telefonisch bereikbaar
via kantoor Amsterdam.
jmw.groningen@joodswelzijn.nl

Rotterdam

Uitsluitend telefonisch spreekuur
dinsdag 14.00 - 15.30 uur
010 466 86 66
jmw.rotterdam@joodswelzijn.nl

Bezoek onze website www.joodswelzijn.nl voor een volledig en actueel overzicht van de openingstijden, diensten en activiteiten!

Nieuwsbrief Joodse Activiteiten

Wilt u ook de tweemaandelijks nieuwsbrief van Joodse Activiteiten ontvangen? Maak dan nu een profiel aan op onze website www.joodseactiviteiten.nl onder 'inloggen/registreren JMW' (rechtsboven) en geef uw voorkeuren aan.

De Benjamin wordt uitgegeven door JMW (Joods Maatschappelijk Werk) en verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 9.500 exemplaren. Het blad wordt op aanvraag gratis verstuurd naar in Nederland wonende abonnees. Personen in het buitenland ontvangen de Benjamin indien minimaal € 25,- (meer mag ook) per jaar wordt gedoneerd. U kunt zich abonneren door gebruikmaking van de antwoordbon in deze Benjamin, of door registratie op de website www.debenjamin.info. Het volgende nummer (99) verschijnt in april 2015.

Hoofdredacteur

Michel Kotek

Redactie

Karien Anstadt, Marianne Fuchs, Esther Scholtens, Jolan Toff, Barbara Tanenbaum, Wouter van der Schaaf, Jacqueline de Boer, Lea van Coeverden (tekstcorrectie).

Redactieadres JMW

De Lairessestraat 145-147, 1075 HJ Amsterdam
T 020 577 65 18 (redactie)
T 020 577 6566 (abonnementadministratie)
E info@debenjamin.info
W www.debenjamin.info

Druk

Hega Offset, Rijswijk

Vormgeving

Dickhoff Design, Amsterdam

Inleveren kopij

De sluitingsdatum voor het aanleveren van kopij voor het Pesach nummer is 2 februari 2015.

Uw donatie helpt!

Bent u nog geen donateur van de Benjamin, maar wilt u graag financieel bijdragen? Maak dan uw bedrag op rekening NL15INGB0000204420. t.n.v. Stichting JMW Bijdragen & Fondsen o.v.v. donatie Benjamin.

De Lairesestraat 145-147, 1075 HJ Amsterdam.
Ga voor een online donatie naar
www.debenjamin.info.

BRIGHTON UK, WWW.FLICKR.COM/PHOTOS/DOMINICSPICS/5225466525

Antwoordbon 98

naam	voorletter(s)	voornaam
geboortedatum	☐ man ☐ vrouw	
nationaliteit	☐ wel ☐ geen Joodse achtergrond	
adres	postcode	woonplaats
telefoon	e-mail	

Gegevens partner (indien van toepassing)

naam	voorletter(s)	voornaam
geboortedatum	☐ man ☐ vrouw	
nationaliteit	☐ wel ☐ geen Joodse achtergrond	

- ☐ Ik wil graag een **gratis abonnement** op de Benjamin.
- ☐ Ik wil graag informatie over de **gesproken** Benjamin.
- ☐ Ik wil meer informatie over:

Ik wil deelnemen aan Groepen

- ☐ Kind in de oorlog
- ☐ Jongere 2e generatie
- ☐ Joodse Vader
- ☐ Joods opvoeden in een niet-Joodse omgeving
- ☐ Mozaïek van je leven
- ☐ 50+ en kinderloos
- ☐ Pak je bagage uit en doe er iets mee
- ☐ Na-oorlogse generatie
- ☐ Joodse cultuur in één dag

Ik maak graag gebruik van het Benjamin Servicepakket € 17,50 uitsluitend per automatische incasso.
Bankrekening:

Burgerlijke staat:

- ☐ Ongehuwd ☐ Gehuwd
- ☐ Weduwe ☐ Weduwnaar
- ☐ Samenwonend

datum handtekening

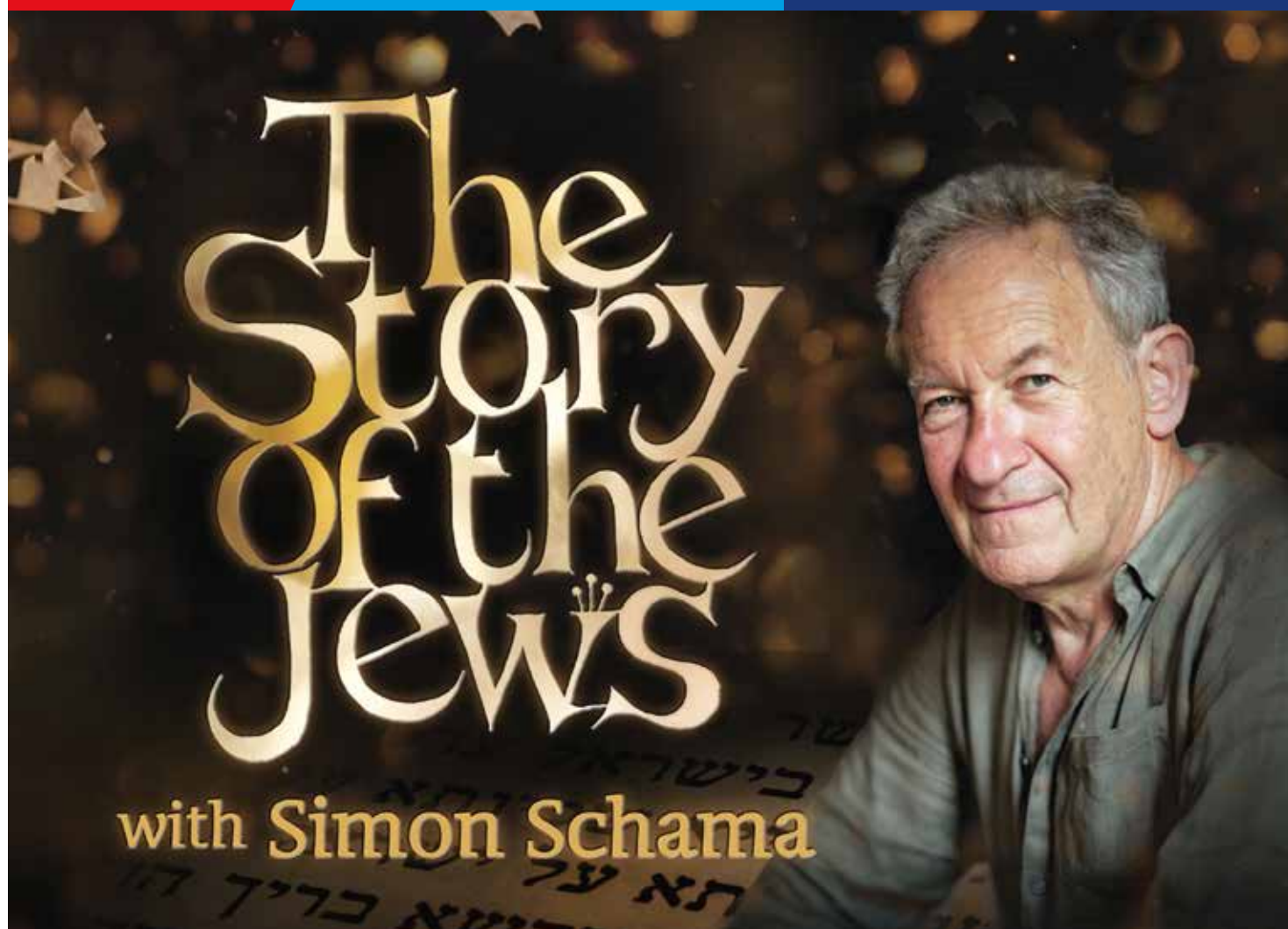
Uw persoonlijke gegevens worden conform de wet op de privacy behandeld.

Deze bon zenden naar:
JMW - Joodse activiteiten
De Lairesestraat 145-147
1075 HJ amsterdam

THE STORY OF THE JEWS

FILMMARATHON

7 DECEMBER THEATER BELLEVUE

De hele serie in één dag

In een vijfdelige documentaire reeks die is geproduceerd door de BBC, belicht de prominente Britse historicus Simon Schama de geschiedenis van het Jodendom van de oorsprong tot de 21e eeuw. Zijn reis voert van New York tot Odessa en van Berlijn tot Jeruzalem. Gaandeweg wordt de invloed van het Jodendom op de omringende samenleving steeds duidelijker.

Tijd zondag 7 december 2014 van 10.00 tot 17.00 uur
zaal open 9.30 uur **Locatie** Theater Bellevue,
Leidsekade 90 Amsterdam, halte Leidseplein tram 1,
2 en 5. **Entree** € 25,- reserveren via 020 577 65 66 of
info@joodseactiviteiten.nl
Betalen via iDeal of op reknr. NL57INGB0003794313
o.v.v. filmmarathon

Programma

09.30 Zaal open, koffie met croissant
10.00 Start deel 1
11.00 Deel 2
12.00 Lunch (eigen rekening)
13.00 Deel 3
14.00 Deel 4
15.00 Thee met latkes
15.30 Deel 5 laatste deel
16.30 Einde

Schrijf je online in op de website en ontvang
GRATIS op jou afgestemde informatie en
het kwartaalblad de Benjamin!

www.joodseactiviteiten.nl

JMW